

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 9 • Perjantaina 7. toukokuuta 2010

61. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Hiitolan Kanteletyttö on sävelletty Ensiesitys kuultiin huhtikuussa

Joskus tapahtuu aivan yllättäen ihan ihmeellisiä asioita. Näin kävi tämän seuraavankin jutun kanssa. Joskus vuosia takaperin oli lähettänyt Karjala-lehteen runoni Hiitolan Kanteletytölle. Se myös silloin julkaistiin. Olipa tämän runon lehdestä bongannut Suomessa asuva puolalais-syntyinen musiikinopettaja Jan Dobrowolski.

Kerran ollessaan menossa venäläissyntyisen vaimonsa kanssa Pietariin hän sattui kuulemaan kuinka siellä kuulutettiin, että juna Hiitolaan lähtee klo 15.05. Silloin hän oli muistanut tuon leikkaamansa runon ja halusi tietää, kuka tai mikä tuo Hiitolan kanteletyttö on.

Sittenpä vaon metsästä-mään runon tekijää. Pääteltyään, että täytynee sen olla Hiitolaissyntyinen. Netistähän sitten löytyi Hiitola-Säätiön myyntituotteita toimittavan Raija Laakson sähköposti. 21.12.2009 Raija sai tiedustelun Dobrowolskilta runon tekijästä. Helppoahan hänen sitten oli jo seuraavana päivänä tiedotella, että tekijä onkin hänen oma sisarensa. Hän pyysi ottamaan yhteyttä suoraan minuun. hei joulun jälkeen sainkin puhelun ja yhteistyö alkoi. Koska Dobrowolski halusi säveltää runon, niin sitä täytyi muokata sävellykseen sopivaksi. Siihen tietenkin annoin luvan.

Helmikuussa tulikin sitten jo valmis sanoitus ja sävellys. Ihan mukavalta tuntui. Teos olisi tarkoitus esittää Päivi Prittisen konsertissa 17.4.2010. Ajankoh-

Terttu Ketola luovutti runokirjansa "Kukahti Karjalas käkönen" Jan Dobrowolskille joka oli tehnyt kauniin sävellyksen mm. kirjassa olleeseen runoon Hiitolan kanteletytölle.

dan lähestyessä sain tarkemmat tiedot konsertista.

Raija-siskohan sitten päätti, että sinne mennään ensiesitystä kuuntelemaan, itse tuskin yksin olisin lähtenytäkään. Vasta edellisenä iltana soittelin Dobrowolskille, että täältä ollaan tulossa konserttiin. Meidät toivotettiin iloisesti tervetulleiksi.

"kuka tai mikä tuo Hiitolan kanteletyttö on."

17. päivän aamuna auton nokka suunnattiin kohti Lahtea. Olimme saaneet Villen kuskiksi ja navigaattori neuvoi meitä ajamaan oikeaa reittiä. Välillä vain kaksi naista puhua pärpätti niin, että tehtiin siinä jopa pieni "koukkaus", sepä ei tahtia haitannut. Perille päästiin ajoissa ja hyvän sään vallitessa.

Suuri koulukompleksi useine rakennuksineen toivotteli tervetulleeksi ja sisälle mentiin ovesta,

jossa oli kutsu opiston kevätnäyttelyyn. Aloimme kysellä auditorion paikkaa ja silloin meidät "tunnistettiin" Porista tulleeiksi. Sana olikin kiirinyt jo etukäteen tulostamme.

Kusimme Ville lähti parin kilometrin päässä olevia sukulaisia tapaamaan ja me Raijan kanssa saimme tutustua mitä upeimpaan Vellamo-opiston näyttelyyn. Siellä oli vaikka minkä alan taitajien uskomattoman hienoja töitä.

Sitten olikin jo aika lähteä itse konserttipaikalle. Siellä saimme todella lämpimän vastaanoton ja tunsimme olevamme oikein tervetulleita.

Orkesteri oli 13-henkinen, laulusolisteja oli kaksi. Dobrowolski, joka oli säveltänyt kaikki konsertin 13 kappaletta, toimi myöskin juontajana. Mukavalla vähän "ulkomaisella" aksentilla tuli kuitenkin puhetta kuin turkin hihasta.

Konsertti alkoi komeasti

Tarantella Mamma Mia kappaleella ja sitten jokainen kappale esiteltiin taustoitteineen. Hiitolan Kanteletyttö oli vuorossa kuudentena.

"Ensin kaunis heleä kanteleensoitto alkoi helistä ja pian koko orkesteri liittyi mukaan"

Tässä kohdassa saimme kokea melkoisen yllätyksen, kun juontaja alkoi kysellä yleisöltä: Missä kaupungissa on Liinaharja-niminen kaupunginosa? Me emme tietenkään saaneet vastata, mutta nousipa yksi käsi ja vastaus oli Pori. Sitten vain meidät porilaistytöt ylös ja meidät esiteltiin koko yleisölle ja kerrottiin seuraavan kappaleen olevan sanoitukseksi. Ihmeteltiin tietysti kovasti sitä, että 240 km:n takaa olimme lähteneet matkaan.

Sitten.... Ensin kaunis heleä kanteleensoitto alkoi helistä ja pian koko orkesteri liittyi mukaan ja kappaleen ensiesitys alkoi. Laulusolisteina olivat Pekka Koivuaho ja Ritva Kuisma, lisäksi esitys tulkittiin viittomakielellä. Tottakai siinä sai nieleskellä kyöneleitä.

Innostuneet esittäjät ja kiitolliset kuulijat saivat viettää kauniin keväisen iltapäivän musiikin lumoisissa.

Eikä tämä tähän loppunut. Meille porilaistytöille pidettiin vielä oikein privaattiesitys Kanteletytöstä konsertin päättyttyä säveltäjän ja solistien toimesta. Siinä me etupenkissä istua nakotettiin kuin "kuninkaaliset", joiksi me melkein itsemme tunsimmekin. Koko matka oli mieleenpainunut tapahtuma.

*Terttu Ketola
kuvat: Raija Laaksonen*

**Tässä
lehdessä
mm.**

Evakkokouluista elämään s. 4-5

Tunteiden tulva lapsuuden
tanhuvilla II s. 6-7

Omaan kotiin s. 8-9

On äitienpäivä s. 12

**Toimitus on suljettu Helatorstain jälkeisenä
perjantaina 14.5.**

**Toimitus on muutoin avoinna tiistaisin
ja perjantaisin klo 9-14.**

**Seuraavat lehdet ilmestyvät
21.5., 4.6., 18.6., 2.7.**

Hiitolan kanteletytölle

Ennen sun kantelees Karjalan mailla
helähti kirkkahin sävelin,
silloin kun lapsena huolia vailla
Hiitolan tanhuilla kävelin.

Kantelees sävelet tummiksi vaihtui
kun sota löi yli Karjalan,
taattojen, mammojen unelmat haihtui
vieras vei rakkahan Hiitolan.

Täällä nyt soitat kannelta yhä
helkkyköön kantele kauniimmin.
Karjalan muisto on kaikille pyhä
sen kaihoten kätkemme sydämiin.

Varmaankin soittosi kauaksi kantaa
kauniina Karjalan maisemiin,
se uskoa, toivoa meillekin antaa
rauhan tuo mieliimme murheellisiin.

Vierelles kuitenkin joskus saan tulla
kannelta kivistä silittää,
Hiitolan muistot on mielessä mulla,
ne lapsuuden mieleeni virittää.

Hiitolan sankaripatsas, kuvanveistäjä Emil Halosen kannelta soittava tyttö paljastettu Hiitolan hautausmaalla 6.12.1920. Kannelta soittava tyttö tuli kanssamme evakkona tänne toiselle puolen Suomea ja on nyt Noormarkun kirkkopuistossa. V.1995 paljastettiin uudelleen kunnostettu Hiitolaisten sankarivainajien muistomerkki. Jalusta on vanha, uusi muistomerkki on tummaa graniittia. Muistomerkissä teksti Isänmaan puolesta kaatuneiden Hiitolaisten sankarivainajien muistoa kunnioittaen Hiisi-säätiö - Hiitolan Pitäjäseura ry.

Hiitolan kanteletytön sanoittaja Terttu Ketola ja säveltäjä Jan Dobrowolski.

7.5.2010

Kevään merkkejä

Toukokuun aikana nimensä mukaisesti tehdään toukotyöt eli ”toukokuussa touot tehdään”. Monin paikoin pitkän ja kylmän talven johdosta toukotöiden aloittaminen on kuitenkin viivästynyt. Täällä etelässä toukokuun aikana sini- ja valkovuokot kukkivat runsaasti, puihin tulee lehdet ja keväinen luonto muuttuu kesäiseksi. Viimeisetkin muuttolinnut kuten tervapääskyt saapuvat toukokuun lopulla Suomeen.

Äitienpäivä on yksi kevään kohokohdista, jolloin halutaan helliä äitiä ja muistaa häntä monin tavoin. Äitiä pitäisi kuitenkin muistaa useammin kuin kerran vuodessa ja kaikki äidit ansaitsevat mitalin, vaikka vain muutamille sellainen myönnetäänkin.

Lapsuudestani muistan oman äitini monenlaiseen toimeen tarttuvana maatalon emäntänä, jolle mikään työ ei ollut vierasta. Hänellä oli tapana sanoa, että ei ole naisten tai miesten töitä vaan vain töitä, mitkä täytyy saada tehdyksi. Niinpä hän talven pimeinä aikoina kutoi ja teki käsitöitä, piti kotitaloudesta huolta, leipoi sekä teki maittavaa ruokaa ja kevään tullessa puutarhan hoitamisen ohella osallistui myös peltotöihin hevosella tai traktorilla erilaisia koneita käyttäen. Nämä kaikki äiti teki karjanhoidon sekä muiden maatalon tehtävien ohella. Kummallista miten silloin vuosikymmeniä sitten päivät tuntuivat paljon pidemmiltä kuin nykyisin.

Tänä vuonna toukokuun 13. päivä on helatorstai. Se on vuotuinen kristillinen juhla, jota vietetään neljäntenäkymmenentenä päivänä pääsiäisestä Jeesuksen

taivaaseenastumisen muistoksi. Vanhassa maatalous-kulttuurissa edeltävän sunnuntain, rukoussunnuntain ja helatorstain välisinä päivinä kuljettiin kulkueina pelloilla rukoilemassa hyvää satoa. Tätä tapaa ollaan jälleen palauttamassa käytäntöön. Vanhan kansansannon mukaan helatorstai oli niin pyhä, ettei silloin ruohokaan kasva.

Toukokuun lopussa vietetään monissa Suomen kodeissa valmistujaisjuhlia ja kauniit kukkakimput sekä asetelmat vaihtavat omistajaa. Nuoret saavat monivuotisen opintojen parissa ponnistelunsa päätökseen ja siitä vertauskuvana valkolakin tai muun symbolin.

Olisiko mahdollista, että näillä koteihin kertyvillä kauniilla kukilla muistettaisiin myös heitä, jotka sairauden tai vanhuuden vuoksi ovat sairaana tai hoitoloitoksessa? Toukokuu on pitkäaikaissairaille erityisen raskasta aikaa ja monet uupuvatkin voimien loppuessa. Varmaan käynti näiden sairaiden, omaisten tai ystävien luona erityisesti nyt tuottaisi hyvää mieltä sekä vierailijalle ja kukkien antajalle niin kuin niiden vastaanottajallekin.

Onnea kaikille äideille, opintonsa päättävälle nuorille sekä myös kaikille heille, jotka eri syistä juhlivat kevään tuloa!

Jaakko Taitonen
Toimitusneuvoston jäsen

5. sunnuntai
pääsiäisestä

Huokaus riittää

Rukoillessa minulle on ollut aina helpotus liittyä kirkon yksinkertaisiin, ikiaikaisiin rukouksiin. Valmiisiin, tuttuihin sanoihin. Nyt on tullut tavaksi kirjoitella ja valmistella jumalanpalveluksiin aina vaihtuvia esirukouksia. Ne ovat usein sellaista sana-akrobatiaa, että rukoilijan ajatus karkaa kahden lauseen jälkeen tekstin virikkeisiin. Tai sitten ne ovat niin pitkiä, kaunistelevia ja naiiveja luetteloita Jumalalle, että joulupukkikin tulee kateelliseksi. Saattavatpa ne joskus sisältää enemmän tietoa ja toiveita toisille ihmisille kuin rukousta Jumalalle, joka jo tietää kaiken.

Tämän sunnuntain evankeliumitekstin alussa on yksi niistä rukoukseen liittyvistä lupauksista, joihin ihmiset, kristityt, ovat monesti pettyneet. Jeesus nimittäin sanoo opetuslapsilleen: ”Totisesti, totisesti: mitä ikinä te pyydätte Isältä minun nimessäni, sen hän antaa teille. Tähän asti te ette ole pyytäneet mitään minun nimessäni. Pyytäkää, niin te saatte, ja teidän ilonne on täydellinen.”

Monella on kokemus siitä, että on pyytänyt jotakin Jeesuksen nimessä, eikä ole saanut pyytämäänsä. Myöhemmin on voinut huomata pyytäneensä siinä hädässä ihan väärää asiaa. Tai sitten Jumala on vastannut siihen rukoukseen omana aikanaan ja omalla tavallaan. Minua on aina lohduttanut ristin ryövärin rukous hänen hädässään: ”Muista minua...” Ryövärin koko elämä oli mennyt häneksi, mutta yksi huokaus riitti! Se oli sydämen ja suun puhetta Jumalan kanssa. Huokaillaan siis häpeämättä!

Samaa rukouksen henkeä ja mallia Kristus opetti meille rukouksellaan Isäänsä Getsemanessa: » Ota tämä malja minulta pois. Ei kuitenkaan minun tahtoni mukaan vaan sinun.” Tai Paavali, joka sai omaan kärsimykseensä ja rukoukseensa vastaukseksi Herralta vain: ”Minun armoni riittää sinulle. Voima tulee täydelliseksi heikkoudessa.”

Lopetan Lutherin neuvoon. Jos olet kristitty tai jos tahdot siksi tulla, niin rukoile ainakin aamulla vuoteelta noustessasi, ruokapöydässä ja illalla nukkumaan mennessäsi, sanoen: Isä meidän, joka olet taivaissa. Pyhitetty olkoon sinun nimesi. Tulloon sinun valtakuntasi. Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet. Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta. Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Aamen.

Satu Väättäinen

Satu Väättäinen on seurakuntapastori
Sotkamon seurakunnassa.

Kuolleita

Rakkaamme

**Elsa
MARKKULA**

* 14.10.1919 Kurkijoki
† 12.04.2010 Loimaa

Kaipauksella muistaen
Berta-sisko perheineen
Sisar- ja velivainajien lapset
perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

*Silmänsä sulkee uupunut,
levähtää viimeisen kerran.
Kaikista väivoista vapautunut,
turvassa helmoissa Herran.*

Siunaus toimitettu 25.4.2010 läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos Pikkukartanon henkilökunnalle Elsan hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

**Liisa Onerva
TUKIA**

o.s. Pölkki

* 17.8.1940 Ylihärmä (Kurkijoki)
† 11.4.2010 Piikkiö

*Yö kun aamuksi vaihtui,
tuli tyyntä ja hiljaista niin,
yksi portti vain hiljaa aukes
ja se iäksi suljettiin.*

Rakkaudella muistaen ja kiittäen
Tauno
Ismo perheineen
Leena perheineen
Hannu perheineen
veli ja sisar perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Oli mummilla sydän
niin lämmin ja hellä,
ja meillä jokaisella sijamme siellä.
Nyt muistot kauneimmat
voimaa antaa,
surun raskaan hiljaa kantaa.*

**Salli ja Jarno, Susanne, Senni,
Saku, Matias, Elias, Anni ja Antti**

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos myös TYKS:n osasto 811:n henkilökunnalle ja
Kaarinan kotisairaanhoidolle Liisan hyvästä hoidosta.

Tätimme

**Eevi
KIISKI**

* 10.5.1918 Kurkijoki
† 10.4.2010 Loimaa

Ritva ja Jorma perheineen
Paavo ja Martta perheineen
Pertti ja Tuula perheineen

*Kertokaa Karjalaan liitvät linnut
kumpuni kukilta kuiskaus tää.
Vaikka polkuni kauaksi kotoa kulki
Karjalan sineen sieluni jää.*

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos Kartanonmäen henkilökunnalle tätimme hyvästä hoidosta.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Keitä ovat Suomen suurin mahanmuuttajaryhmä?
2. Minä vuonna valmistui ensimmäinen Trabant-auto?
3. Mistä vaalipiiristä valitaan eduskuntaan vain yksi kansanedustaja?
4. Mistä vuodesta lähtien Matti Vanhanen on toiminut Keskustan puheenjohtajana?
5. Kuinka kauan kesti Pietarin Iisakin kirkon rakentaminen?
6. Minä vuonna Malmin alue liitettiin silloisesta Helsingin maalaiskunnasta Helsinkiin?
7. Kenen keksimä ja patentoima on sähkölamppu eli hehkulamppu?
8. Missä Etelä-Pohjanmaan kaupungissa on maankuulu eläintarha?
9. Kuka nousi ensimmäisenä ihmisenä Himalajan huipulle?
10. Mikä on Ranskan tärkein matkailukohde?

7.5. Ps. 98:4-5 Maa, kohota Herralle riemuhuuto! Iloitkaa ja riemuitkaa, laulakaa ja soittakaa! Ylistäkää Herraa harpun sävelin, soittakaa ja laulakaa!

8.5. Joh. 16:13 Jeesus sanoi: "Kun Totuuden Henki tulee, hän johtaa teidät tuntemaan koko totuuden. Hän ei näet puhu omissa nimissään, vaan puhuu sen, minkä kuulee, ja ilmoittaa teille, mitä on tuleva."

9.5. 5. sunnuntai pääsiäisestä Joh. 16:23 Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Totisesti, totisesti: mitä ikinä te pyydätte Isältä minun nimessäni, sen hän antaa teille." Virsi 313:3 Suo minun oikein rukoilla tahtosi mukaisesti ja anna sitä anoa, mi kestää iäisesti, ja suo se uskon uskallus, taivaassa että rukous Jeesuksen tähden kuullaan.

10.5. Jes. 48:20 Kertokaa tätä riemuiten, kuuluttakaa, viekää viesti maan ääriin asti. Sanokaa: "Herra on lunastanut palvelijansa Jaakobin vapaaksi!"

11.5. Jer. 29:11 Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.

12.5. Ef. 3:17 Näin Kristus asuu teidän sydämissänne, kun te uskotte, ja rakkaus on elämänne perustus ja kasvupohja.

13.5. Helatorstai Apost. 1:11 Tämä Jeesus, joka otettiin teidän luotanne taivaaseen, tulee kerran takaisin, samalla tavoin kuin näitte hänen taivaaseen menevän. Virsi 107:3 Näin olet kaiken täyttänyt, lunastustyösi päättänyt. Taivaassa sijaa valmistat kaikille, jotka uskovat.

14.5. Ps. 40:6 Herra, minun Jumalani, kukaan ei ole sinun vertaisesi! Sinä olet tehnyt suuria tekoja, sinä ajattelet meidän parastamme. Minä haluan kertoa teoistasi - niitä on enemmän kuin voin luetella.

15.5. Joh. 16:33 Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minussa rauha. Maailmassa te olette ahtaalla, mutta pysykää rohkeina: minä olen voittanut maailman."

16.5. 6. sunnuntai pääsiäisestä Joh. 15:26 Jeesus sanoi: "Te saatte puolustajan; minä lähetän hänet Isän luota. Hän, Totuuden Henki, lähtee Isän luota ja todistaa minusta." Virsi 120:7 Oi riemun Henki, virvoita ja murheissani kaikissa rohkaise sydäntäni. Suo Kristuksessa lohdutus ja uskolleni vahvistus myös viime hetkelläni.

17.5. Ps. 27:7 Herra, kuule, kun huudan sinua! Ole minulle armollinen, vastaa pyyntööni.

18.5. Ps. 27:1 Herra on minun valoni ja apuni, ketä minä pelkäisin? Herra on minun elämäni turva, ketä siis säikkyisin?

19.5. Room. 8:16 Henki itse todistaa yhdessä meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia.

20.5. Joh. 16:13 Kun Totuuden Henki tulee, hän johtaa teidät tuntemaan koko totuuden.

Kaipuu saa näkyä

KAIKKI KIVITYÖT
PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17

LOIMAAN KIVI
KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 263

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kurkijoki-Säätiö

Kurkijokelainen

Tapahtumia 2010

Kurkijokelainen lukijamatka 3.-6.6. ja 26.-29.8.
- tarkempia tietoja takasivulla

Karjalaiset Laulujuhlat Helsingissä 18.-20.6.
- Kurkijokelaisuus ja Kurkijokelainen esillä eri tavoin

Okra-messut Oripäässä 8.-11.7.
- säätiöllä messuilla oma osasto

Pitäjäjuhlat Loimaalla 7.-8.8.

Tapaamisiin!

Liisa Tukian muistolle

Piikkiön tunnelmallisessa kirkossa siunattiin 24.4.2010 haudan lepoon Liisa Tukia, omaa sukua Pölkki. Vaikka hänen tiedettiin sairastaneen vakavasti jo noin vuoden ajan, tuli suruviesti Liisan siirtymisestä iäisyyteen sukulaisille ja ystäville kuitenkin yllättävästi. Kun läheisemme, omaisemme tai ystävämme ovat vielä tässä ajassa, tavattavissa tai tavoitettavissa, elämme mekin tätä päivää. Kun kutsu tuonpuoleisiin, tavoittamattomiin tulee, joudumme surun ja kaipuun valtaan. Luonnostaan ajatukset siirtyvät kysymyksiin, millainen hän oli, mitä hän teki elämänsä aikana, miten kohtalo oli häntä kuljettanut. Niin mekin, omaiset sukulaiset ja ystävät, muistelimme Liisan elämää muistotilaisuudessa varhaisista Kurkijoen ajoista alkaen hänen elämänsä kaaren päättymiseen asti.

Liisa oli jo pienestä pirtestä tytön pirpanasta lähtien rohkea ja itsenäinen toimisaa ja tekemisissään. Me, Toivo Pölkin perhe, olimme palanneet ensimmäiseltä evakkomatkalta ja asuimme tilapäisesti Kurkijoella Särkijärven Tuomaanmäellä. Vanhempamme olivat Alholla valmistelemassa tulevaa elämäämme sodan hävittämällä entisillä asuin-sijoilla. Meitä lapsia oli hoitamassa Iippo-täti, äitimme sisar Iida Nenonen (o.s. Kyytinen). Kaksivuotiaalla Liisalla oli nälkä ja hän pyysi voileipää. Kun sitä ei

heti kuulunut, oli tämä nuorin siskomme kiukustunut ja sanonut lipolle: "Tie vaa ain haukut, ain pyytää voitapeipi, meijä äit paittaa lettua ja tekköö kaikenlaitta öpöti". Tämä hyvin napakasti perusteltu vaatimus tehosi ja voileipä tuli.

Rohkeus tarttua omien asioiden hoitoon ja eteenpäin viemiseen oma-aloitteisesti ja määrätietoisesti sekä taito pistää toimeksi olivat Liisan ominaisuuksia läpi elämän. Ollessaan 16-17-vuotias oli Liisa ilmentynyt Turussa opiskelemassa olleen vanhemman sisarensa Inarin luo ja sanonut menevänsä hakemaan töitä SOK:n Turussa sijainneesta pääkonttorista, vaikka juokсутyöksi. Oli myös päättäväisesti tehnyt niin. Se tuotti tulosta ja nousujohteinen ura SOK:ssa alkoi.

Liisasta tuli 1960-luvulla maatilalan emäntä, kun hän miehensä Taunon kanssa otti hoitoonsa Piikkiöstä ostetun maatilalan. Molemmat kävivät töissä Turussa ja hoittelivat siinä sivussa maatilalan työt. Perhe kasvoi ja Liisa luopui ulkopuolisesta työstä. Liisa oli luonteeltaan ahkera ja kohta maatilalla kasvoi hänen tarmokkaassa hoidossaan marjapensaita, mansikkaa, avomaan kurkkua ja herneitä myyntiin. Perheen onni ja hyvinvointi oli nyt Liisalle elämän tärkein asia. Liisalla oli myös erittäin lämpimät välit maatilalla asuviin appivanhempiinsa Mari ja Matti Tukiaan.

Kiintymys ja vastuullisuus iäkkäiden appivanhempien hoidosta heidän elämänsä loppuun saakka, oli osallisena Liisan jokapäiväisissä toimissa.

Jo koulutyttonä vanhempien maatilalla Mellilän Palonkultalla oli Liisa muutaman muun kylän tytön kanssa pitänyt eräänlaista kerhoa, jossa muun muassa hoidettiin kotipuutarhan vihannesten kasvattamista, pidettiin niistä kirjaa ja istutettiin metsästä tuotujen kukkien ja puiden taimia kotipihaan.

Liisan iloinen ja valoisa luonne johtui vahvoista kurkijokelaisista sukuperinteistä. Liisa muistutti näiltä osin äitiään Anna Pölkkiä (o.s. Kyytinen), jonka vanhemmat, isovanhemmat ja esivanhemmat olivat kurkijokelaisia historiassa kauas taaksepäin. Toivo-isän tunnetut sukujuuret olivat puolestaan kaukana Suomenselän laitamilla Perhonkunnassa ja hänen ominaisuuksiaan muistuttivat Liisassa paitsi kasvopiirteet muun muassa myös sinnikkyys ja yritteliäisyys.

Liisa varttui nuoruusikänsä asti kurkijokelaisia perinteitä yllä pitäneessä kodissa Mellilän Palonkultalla, joka oli Kurkijoen alholaisten asutuskylä ja identiteetiltään vahva entisten kotiseutujen yhteisö. Kurkijokelaiset ruokaperinteet ja elämisen tavat siirtyivät luonnollisella tavalla äidiltä Liisalle ja edelleen hänen jälkeläisil-

leen. Lastenlapsetkin kehittyivät taitaviksi piirakoiden leipojiksi. Perhe oli "täysverinen" kurkijokelaisperhe, sillä Tauno on Haapavaaran kyläläisiä. Liisassa oli syvää luontaista sydäimestä lähtevää ystävällisyyttä ja vieraanvaraisuutta. Hänelle oli kunnia-asia kestitä hyvin vieraita. Aina oli tarjolla muun muassa piirakoita ja karjalanpaistia kun siellä vaikka vain pikimmiltään käväisimme.

Kurkijokelaisuus ja menetetyt kotiseudun rakkaus asui Liisassa syvällä, vaikka hän tuskin muisti soti- en väliseltä ajalta mitään asuinympäristöistämme ja oloistamme siellä. Hyvin merkittävä työ oli mansikan ja marjapensaiden viljelyn taidon, tiedon sekä tuotantovälineiden sekä -tarvikkeiden vienti entiseen kotikuntaan. Käytännön menetelmät siirtyivät suomalaiselta farmarilta kymmenkunnalle kurkijokelaiselle fermerille kädestä pitäen. Useimmat niistä onnistuivat ja auttoivat alueen asukkaita parantamaan elinmahdollisuuksiaan. Liisa ja Tauno kävivät kymmeniä kertoja joko näitä hankkeita tukemassa tai pelkästään kotiseutumatkalla Kurkijoella.

Liisan työntäyteinen elämä on jo historiaa. Siitä on jäänyt omat vahvat merkkinsä. Myös Liisan evakkomatka on nyt päättynyt. Hän elää nyt meidän omaisten, sukulaisen ja ystävien muistoissa ystävällisenä, valoisana, vieraanvaraisena ja toimeliaana aitona kurkijokelaisena ihmisenä.

Lauri-veli

Lukijoilta

Raimo O. Kojon artikkeli lapsuuden maisemissa Kurkijoella

Haluan kiittää sydämellisesti Raimo O. Kojoa ainutlaatuisen hienosta ja koskettavasta tunteiden kuvauksesta, joka myös minussa lukijana sai aikaan erinomaisen voimakkaan hienon tunnekuohon, jota on nyt vielä tässä vaiheessa liian aikaista analysoida. Palaan asiaan ehkä myöhemmin tämän lehden palstoilla, jos se sallitaan. Malttamattomana odotan jatko-osaa.

Mieleeni tuli myös ajatus tämän ja tulevan osan esittämisestä radiossa, jolloin me suomalaiset laajemminkin,

kuin pelkästään Kurkijokelaisen lukijat, pääsisimme hienolla tavalla kuulemaan tämänkaltaisia asioita karotettujen karjalaisten tunnoista kun kodit ja kotiseutu menetettiin. Me karjalaiset, uskon niin, tulemme saamaan paljon myönteistä palautetta, kun näitä kipukohtia avoimesti puretaan ja tuodaan päivittäiseen keskusteluun.

Suuret kiitokset myös Kurkijokelaiselle julkaisusta.

*Marja Hypén
tiedottaja, Porvoo*

Muistettavaa

Kalakurjet Siivoustalkoot Loimaan Soitainvalidien mökillä Veljesrannassa Yläneellä lauantaina 15.5. klo 10 alkaen. Säävaraus.

Hiitola-Kurkijoki Sukututkimuspiiri kokoontuu torstaina 20.05. klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Helsinki Käpylänselä 1. Aihe: Kulkuväylät 1600-1800. Kaikki ovat tervetulleita! Lisätietoja Veikko Revolta p. 050-5606049 tai veikkorepo@hotmail.com.

Onnittelupalsta

Anja Vesanen
os. Karsila,
täytti 29.4.2010
75 vuotta.
Onnitellen sisarukset

Oikaisu

Suomen Maitokauppa-asiaan asiakirjatietoja

Viime lehdessä s. 3 oli juttuun pujahtanut toimituksellisista erheistä johtuen väärä vuosiluku.
SUOMEN MAITOLIIKE OY on merkitty kaupparekisteriin 15.6.1909 (ei 1901).

Kevättä kohti

*Aurinko jo lämmöllään herätteli roudan, jään.
Lumipeite paksu haihtui ilmat lämpimiksi vaihtui.
Muuttolinnut palas Suomeen
valkokukat puhkes tuomeen.
Tulit kevät tietenkin aina niinikuin ennenkin.*
Terttu Ketola

Toukokuu

7 Pe	Helmi, Kastehelmi
8 La	Heino
9 Su	Äitienpäivä, Eurooppa-päivä, Timo, Timi
10 Ma	Aino, Aini, Aina, Ainikki
11 Ti	Osmo
12 Ke	J.V. Snellmanin päivä, suomalaisuuden päivä, Lotta
13 To	Helatorstai, Kukka, Floora
14 Pe	Tuula
15 La	Sofia, Sonja, Sohvi
16 Su	Kaatuneiden muistopäivä, Ester, Essi, Esteri
17 Ma	Maila, Mailis, Maili, Maisa, Rebekka
18 Ti	Erkki, Eero, Eerik, Eerika, Erkka, Eerikki
19 Ke	Emilia, Emma, Emmi, Milla, Milja, Milka, Mila, Amalia
20 To	Lilja, Karoliina, Lilli

Evakkokouluista elämään

Siirtokarjalaisiin kuuluvat evakkolapset muistavat talvi- ja jatkosodan aikaiset kouluun liittyvät kokemukset pääsääntöisesti myönteisinä. He myös pitävät koulun merkitystä elämässään tärkeänä. Tällaisen tulokset sain haastatellessani kuutta siirtokarjalaislasta pro gradu -tutkielmaani varten. Haastateltavani ovat syntyneet vuosina 1931–1935 Hiitolassa tai Kurkijoella. Tutkimukseni on ajankohtainen, koska keskuudessamme olevien sodan ja evakkouden jollakin tavalla kokeneiden määrä vähenee jatkuvasti. Kuitenkin heidän elämänsä on ollut niin rikasta, että on tärkeää saada heidän kokemuksiaan tallennettua jälkipolville.

Ensimmäinen evakkomatka

Hiitolassa toimi ennen talvisotaa 15 kansakoulua, joissa oppilaita oli 1098. Kurkijoella toimi 18 kansakoulua. Sodan alettua 30.11.1939 koulunkäynti loppui evakuoituilla alueilla. Suomi solmi Neuvostoliiton kanssa maaliskuussa 1940 väli- rauhan. Hiitolan ja Kurkijoen asukkaat evakuoitiin Kanta-Suomeen. Koulujen käyntiin saattaminen ei heti ollut mitenkään itsestään selvyys, sillä koulut toimivat aluksi usein siirtokarjalaisien majoituspaikkoina. Tutkimuksessani mukana olevat siirtokarjalaislapset aloittivat koulunkäyntinsä tai jatkoivat sitä syksyllä 1940 evakkopaikkakunnillaan. Haastattelemani lapset ovat lähes yksinomaan sitä mieltä, että heihin on 1. evakkomatalla suhtauduttu myönteisesti. Erään haastattelemani siirtokarjalaislapsen vasenkätisyys on kylläkin aiheuttanut ongelmia Ylivieskassa: ”Siihen aikaan ei saanut kirjoittaa kuin oikealla kädellä ja mut pakotettiin kirjoittamaan oikealla kädellä. Olen vasenkätinen ja siitä kärsinyt koko elämäni. Mun ikäissani ja muakin vanhempia on paljon, jotka on vasenkätisiä, mutta jotka kirjoittaa

vasemmalla kädellä. Siitä oikealla kirjoittamisesta ei tullut mitään ja mulla ei ole käsialaa oikeastaan lainkaan.” On kuitenkin selvää, ettei tällaisesta kokemuksesta jää positiivisia muistoja. Haastatteluissa ei ilmennyt juurikaan toisten oppilaiden siirtokarjalaisiin kohdistamaa kiusaamista. Toisaalta haastattelemani ihmiset ovat sitä mieltä, että he olivat 1. evakkomatkan aikoihin sen ikäisiä lapsia, etteivät he välttämättä ymmärtäneet esimerkiksi ryhmästä poissulkemista kiusaamiseksi. Heidän mielestään opettajat ovat suhtautuneet heihin ymmärtäväisesti. He ovat ikään kuin tietäneet, mikä on ollut evakolasten kohtalo. Eräs haastateltavani toteaa: ”Opettajat ovat hellin käsin pidelleet evakkolapsia”. Haastateltavani ovat joutuneet 1. evakkomatkan aikana vaihtamaan paikkakuntaa ainakin kaksi kertaa. He ovat olleet siinä iässä, että he eivät ole oikein ymmärtäneet sitä, miksi heitä on siirretty. Niinpä heille ei asiasta ole jäänyt sen ikävempiä muistoja.

Paluu Karjalaan

Suomalaisjoukot valtasivat kesällä ja syksyllä 1941 Neuvostoliitolle luovutetut alueet takaisin Suomelle. Varsinainen paluumuutto alueelle tapahtui maaliskuun ja kesäkuun 1942 välisenä aikana.

Lasten vanhemmat suosituivat palaamaan alueelle, mikäli lapsille järjestettiin mahdollisuus koulukäyntiin. Haastateltavani kertoo kotikylän koulunsa opettajasta seuraavin sanoin: ”Sanotaan, että hän oli paras opettaja, mitä miul on ollut. Hyviä on ollut paljon, mutta hän oli kunnioitettu ja hyvä” ... Mie käyn aina viemässä kynttilän hänen viimeiselle leposijalleen.” Tämä samainen opettaja kehotti vanhempia laittamaan haastateltavani oppikouluun toteamalla: ”Laittaisitte lapsenne oppikouluun, jos suinkin vain voitte.” Yleisesti haastateltavani toteavat, että

Räihävaaran alakoululaiset keväällä 1939. Kuva: J.Rapo, Kurkijokimuseon kokoelma

koulurakennukset olivat tuhoutuneet ja opetus tapahtui väliaikaisesti esimerkiksi jossain talossa:

”Siellä oli sellainen Lehtiköisen talo, jossa käytiin hetken aikaa koulua. Koulua tai jo osittain purettu ja se saatiin sitten kuntoon. Muistaakseni kevättalvella muutettiin jo 1942 sinne omaa koulua ja tällä tavalla se pääs se koulutyö käyntiin iha kunnolla.” Tämä haastateltava on koulunkäyntiinsä Karjalassa tyytyväinen: ”Se oli ihan hyvä, se niin kuin vakiintui se homma ihan... Yksi haastateltavani kertoo siitä, millaista koulunkäynti oli hänellä Karjalassa: ”Ei me käyty joka päivä koulua. Se oli vaan sillai, et oiks se, että pari kertaa viikossa käytiin koulua.” Kaiken kaikkiaan haastateltavani tuntuvat olevan tyytyväisiä siihen aikaan, jonka he saivat käydä koulua kotonaan Karjalassa. Opettajiinkin he ovat erittäin tyytyväisiä.

Toinen evakkomatka

Neuvostoliitto aloitti jälleen Kannaksella kesäkuussa

1944 suurhyökkäykset. Moskovan rauhansopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kolmannes Karjalan väkimäärästä oli vielä evakuoimatta. Väestö asui ensin tilapäisesti kouluissa ja niiden vapautumista opetustehtäviin piti odottaa. Haastateltavani kertoo koulunkäyntistään Ilmajoella: ”Siellä oli opettajana sodan käynyt mies. Saattoi olla pohjalainen, mutta oli hyvin joviaali. Tämä oli sodassa ollut joku upseeri. Hyvin joustavasti hän niinku opetti karjalaislapsia.” Tämä sama haastateltavani hakeutui myös oppikouluun Ilmajoella: ”Pyrin vanhempien aloitteesta yhteiskouluun. Kun meillä ei ollut omaa maata, niin se oli varmasti isän ja äidin päätös, että koulutetaan. Mä olin ensimmäisenä vuorossa. Mä kävin ensimmäisen vuoden sitten siellä Ilmajoella.” Toinen haastateltavistani kertoo koulukäyntikokemuksistaan Ilmajoella seuraavaa: ”Meillä oli sellainen naisopettaja, joka asui perheineen koulun yläkerrassa. Heillä oli sitten poika. Tämä opettaja sitten tykästy muhun niin, että

lähetti aina äitille sellaisia terveisiä, että eikö äiti antaisi minut niin kuin kasvatiksi. Hänestä oli kiva, kun olisi tyttö ja poika. Haastateltavani äiti taas sanoi aina, että vie opettajalle semmoiset terveiset, et mie en anna tyttöjäni kenellekään.” Yksi haastateltavani asui Pohjanmaalla Maalahden alueella. Siellä ei osannut suomea kuin muutama ihminen. Paikkakunnalla oli pientä kahinaa ruotsinkielisten ja siirtokarjalaisien välillä: ”Eihän he tykänneet, että karjalaispojat tullee heidän apajille. Siinä tuli ihan selvää tappelua ja siinä näkyi usein verta tiellä. Sitten se alkoi siirtymään ja tuli sellaista pientä vieroksuntaa meitä kohtaan. Meinasi tulla turpiin. Homma selvisi vasta sitten, kun siihen puuttu molemmilta puolilta vanhemmat eli tehtiin rauha. Se oli pakko. Muuten olisi tullut hakatuksi.” 2. evakkomatkan koulukokemukset ovat ehkä ensimmäistä matkaa positiivisemmat, koska tällä kertaa siirtokarjalaiset olivat osaltaan jo tuttua väkeä Kanta-Suomessa. Ruotsinkielisillä alueilla on

ollut jonkin verran vaikeuksia, mutta sielläkin asiat on pystytty sopimaan.

Lopullinen sijoituspaikkakunta

Vuoden 1945 maanhankintalaki merkitsi sitä, että maataloutta harjoittaneilla siirtokarjalaisilla oli oikeus lunastaa itselleen maata. Tämä merkitsi sitä, että koulua käyvät lapset muuttivat jälleen vanhempiensa kanssa uusille paikkakunnille. Yksi haastateltavan perhe lunasti maatilan Nakkilasta. Tämä haastateltava kertoo sopeutumisestaan uuteen asuinpaikkaan: ”Se on pakko tykätä kun siellä oltiin ... ei mul, mun täytyy sanoa et mä en muista yhtään semmoista nuivaa puolta tässä elämässä.” Toisen haastateltavani matka jatkui Laihian kautta Noormarkkuun, josta perhe sai lunastaa itselleen maatilan. Siellä hän kertoo, että tilalle rakennettiin ensin talo. Tämän jälkeen joka vuosi riitti jotain rakentamista. Hänkin osallistui kaikkiin rakennustöihin sen jälkeen, kun hän oli saanut jatkokoulun

Toivo Sikiön talo oli Elisenvaarassa alakoulun paikkana jatkosodan aikana. Kuva: Mirjam Hirvonen, jälj Rainer Hakulinen, Kurkijokimuseon kokoelma

Savojan kansakoululaisia v.1943 Oiva Kemppisen pihalla, jossa oli väliaikainen koulu, opettajana Rauni Hämäläinen. Kuva: Aini Parikan kok. jälj R.Hakulinen, Kurkijokimuseon kokoelma.

Suohovin kansakoulun 3. ja 4. luokka 1937 – 38. Takana keskellä Kylli Haarni, myöhemmin television Kylli-täti. Kuva: Terttu Jääskeläisen kok. jälj. Rainer Hakulinen, Kurkijokimuseon kokoelma.

käytyä. Yksi haastateltavani muistaa koulunkäynnistään, kun muut oppilaat tokaisivat: ”Taas tuli ryssä. Tähän hän totesi, että nii tulikin ja se jäi sitten siihen, eikä kukaan se koommin puhunut asiasta.”

Haastateltavistani neljä kuudesta on käynyt oppikoulun, vaikka esimerkiksi vuonna 1940 oppikoulun kävi vain noin 10 prosenttia. Kolme näistä oppikoulun käyneistä kävi vielä lukionkin. Näistä lukionkäyneistä valmistui aikoinaan diplomi-insinööri, yo-merkonomi ja lastentarhanopettaja. Keski-koulun käynyt kouluttautui työpaikkakoulutuksen turvin ja hankki itselleen näin ammattiinsa vaadittavan pätevyyden. Kansa- ja jatkokoulunkäyneistä toinen kävi useita puutarha-alan kouluja ja hänestä tuli lopulta hortonomi. Toisesta kansa- ja jatkokoulunkäyneestä tuli lopulta maatalon emäntä.

Koulun merkitys evakkolapsille

Haastateltavieni vanhemmat ovat sodan varsinaisia kokijoita. Koska elämä on ollut heillä kamppailua, on koulutuksesta muodostunut heille ihanne, jonka avulla elämä helpottuu. Tätä ihanetta vanhemmat ovat pyrkineet siirtämään lapsilleen. Kaikkien vanhemmat ovatkin kannustaneet kykyjensä mukaan lapsiaan koulutuksessa. Haastateltavilleni koulutus on antanut itsevarmuutta, mutta sen on myös auttanut heitä suhtautumaan luontevasti eteen tuleviin ongelmiin. Yksi haastateltavistani kertoo, että koulutus on toiminut hänelle sellaisena voimavarana, jonka avulla hän on selvinnyt elämässään eteen tulevista kriiseistä. Hän kertoo opiskelustaan: ”Opiskeluun kannattaa kyllä satsata ihan silloin, kun sitä tekee niin ihan tosissaan. Koulussa ei kannata olla vain olemisen vuoksi.” Koulua antoi muutenkin epävarmana aikana järjestystä ja turvallisuuden

tunnetta. Lapsi sai sodan sijaan jotain uutta ajateltavaa. Koulun merkitystä ei voikaan siirtokarjalaislasten elämässä väheksyä, koska se on auttanut heitä unohtamaan elämässä päivittäin läsnä olevan sodan. Sotaaikana lapset joutuivat usein osallistumaan työhön, koska miehet olivat rintamalla. Koulu saattoikin näin tarjota myös ”pienen lepoetken” lapsille arkisten askareiden lomassa. Tutkittavalle ihmisjoukko koulutus on toiminut avaimena myöhemmälle työuralle. Suomessa koulutuksen tärkeys on ymmärretty myös vuoden 1918

tapahtumien johdosta. Tämä on merkinnyt sitä, että kaikille kansalaisille on tarjottu mahdollisuus koulunkäyntiin. Kaiken kaikkiaan koulu toi elämään ryhtiä, vaikka kaiken levottomuuden keskellä istuminen pulpetissa ja kovan kurin noudattaminen saattoi tuntua raskaalta.

Tutkimukseni on hyväksytty maaliskuussa 2010 Turun yliopiston Kasvatustieteen laitoksella pro gradu -tutkielmana, jonka aiheena on Siirtokarjalaisten koulukokemukset ja identiteetti, 1931–1935 syntyneiden evakkolasten haastattelut tapaustutkimuksena. Tämä

kirjoituksen olen laatinut tutkimukseni pohjalta.

Olen valinnut tutkimukseni aiheeksi siirtokarjalaisten koulukokemukset, koska isäni kuului tähän samaiseen ikäluokkaan. Isäni Pauli Mikael Kekki oli syntynyt Hiitolan Tiurulassa. Isäni perheen lopullinen sijoituspaikkakunta oli Nakkila. Isäni vanhemmat olivat Hiitolan Tiurulassa vuonna 1909 syntynyt Eino Mikonpoika Kekki ja Hiitolan Haukkavaarassa vuonna 1909 syntynyt Hilja Maria Mikontytär Parkkali.

Helinä Kekki

Savojan kansakoulu. Kuva: Kurkijokimuseon kokoelma

Kirkonkylän koululaisia v.1939 edessä vasemmalta opettajat Anni Autere, Ida Itkonen, Maija Kilpinen ja Väinö Kilpinen. Kuva: Aune Niskasen kok. jälj. R.Hakulinen, Kurkijokimuseon kokoelma.

160 Kurkijokelainen VUOTTA SITTEN...

Koaskupalsta

Tuli maaherralle kiire

Kaikki elisenvaarialaisethan tunsivat Kiiverin Matin. Hän oli vanha yksinkertainen mies. Kirjoitustaitoisena hän kerran kirjoitti maaherralle kirjeen, joka sai pikaiset toimenpiteet. Kirje oli tämän tapainen.

”Arvoisa maaherra. Kuule sie moaherra, jos sie oot viisaamp ku mie, ni mitä mie tien tuol tyttäre tyttäreillei. Tapnks mie hänet?

Ku ei miul oo varroa, millä mie hänet elättäisi.

Elisenvaaras Matti Kiiver”.

Kun kirje oli mennyt perille, soitti heti maaherra nimismiehelle ja nimismies Elisenvaaran kunnan huoltoviranomaisille. Nämä taas hommasivat tytön kunnan määräämään taloon hoitoon. Harvoin maaherrat vastaavat kirjeisiin näin pian. Se virastokankeus. Mutta Mattipa sai maaherran liikkeelle.

Pro Finlandia mitalin saaneen Kari Virtasen pöytä Pariisissa ja Shanghaissa

Kari Virtasen Kiila-pöytä osallistui ArtParis –näyttelyyn Pariisin Louvressa ja samainen pöytämalli tilattiin myös Shanghain Maailmannäyttelyn Suomen Kirnu-paviljonkiin. Se sijaitsee VIP-tilojen neuvotteluhuoneessa neuvottelupöytänä.

Pöytää valmistetaan haluttuun mittaan halutusta puulajista: esim. Aalto-yliopistolle sitä on tehty koivuisena. Pöytä esiteltiin ensimmäistä kertaa yleisölle viime syyskuussa Habitare-messuilla.

Pariisin ja Shanghain jälkeen avataan Fiskarsin kesänäyttely ”Puun syy”. Kari Virtanen esittelee ryhmän koulukalusteita – erikokoisia pulpetteja ja tuo-

leja. Voisiko jonain päivänä koululuokassa olla jälleen kokopuisia oppilaskalusteita? Kari Virtanen on äitinsä puolelta kurkijokelaistainen puuseppä

Fiskarsin näyttelyn avajaispäivänä Nikarissa on Avoimet Ovet ja Kevätmarkkinat klo 10-15. Myynnissä on mm. ulkokalusteita, saunajakkaroi- ta, pukkipalkkoja ja erilaisia tuoleja kampanjahinnoin. Kestävät ja kotimaassa valmistetut ulkokalusteet eivät sisällä yhtään ruuvia tai muutakaan metallia. Ne on tehty homesuojatulla, luonnonmukaisella kasviöljyseoksella pintakäsittelystä männystä tai tammesta.

Raimo O. Kojo

• Kuvat Hanneliina Kojo

Tunteiden tulva lapsuuden tanhuvilla II

Kesän 2009 käynnit Lopotissa, Kurkijoen kirkonkylässä, ja pitäjän hautuumaalla olivat aiheuttaneet lapsuuteni muistelussa tunnevyöryn, jollaista en ollut koskaan aikaisemmin tietoisesti kokenut; vain hypnoterapiassa olin elänyt sota-aikoja yhtä vahvasti.

Kylän keskellä kohoava Säkinmäki ja Jaakkiman tien varren villiintynyt kalmisto olivat auttaneet minua löytämään Karjalaan muinoin jääneen sisäisen pikku pojan elämästä jo paljon. Mutta vielä puuttui jotakin syvää, olennaista.

Sydän löi kiivaasti. Jäljellä oli matkan huipennus: vaellus Savojan kylän Seikkalanmäelle, ja siellä sukutalon kivijalan etsiminen – jos siitä oli jotakin jäljellä.

Hongikosta kuusikoihin

Mieli oli äärimmilleen jännittynyt. Minulla ei ollut ennakkoon mitään tietoa Seikkalan taloryhmän peltoaukeasta. Kenties se oli metsittynyt. Miten silloin voisi paikallistaa talojen muinaisen sijainnin. Ryhmässä oli ollut kymmenkunta taloa; pakko jotakin oli löytyä!

Pieni joukkomme suuntasi Jaakkiman tietä Maasiltaan, paikkaan, josta erkanivat tiet Elisenvaaraan ja Lumivaaraan. Olin hankkinut Internetistä tarkantuntuiset topografikartat, suurentanut ja kopioinut ne ja toiveikkaana värittänyt Seikkalanmäen pellot iloisenkeltaisiksi.

Olin valinnut Maasillan lähtöpaikaksi siksi, että Savojan kylän halkaisi vuolas Soskuanjoki ja Seikkalan taloryhmä sijaitsi joen itäpuolella. Maasillasta johti kartan mukaan kaksi kärrytietä sukuni kotipaikalle. Suunnistus olisi siis helppoa

vanhoja tiepohjia seuraillen. Matkaa kertyisi kolmisen kilometriä; vaellus perille kestäisi ehkä tunnin.

Männikkökangasta halokoi kohti Seikkalaa tähtäävä uudehko, autolla ajettava metsätie. Hautuumaan tunnelma haihtui. Kuskimme ajeli tietä verkalleen. Metsä oli hoidettua, puita hiljattain kaadettu.

Autolla pääsi kilometrin, vaellusmatka lyheni entisestään. Jätimme auton, ja astelimme reippaasti... parisataa metriä. Kaikki muuttui ensimmäisen mäen juurella. Harva, valoisa hongikko oli takana, edessä levittäytyi jatkuva, tiheä kuusikko. Kuusikon pohjalla saniaisten ja kostean sammalikon seassa oli muutaman vuosikymmenen takaisen metsänkaadon jäljiltä latvuksia ja oksia kompastuttavuu- teen saakka. Entisistä teistä ei ollut tietoakaan. kävely oli hidasta, väsyttävää. Näkymä ei eronnut äskeisestä hautuumaan ikävyydestä.

Maastossa oli syviä laaksoja ja jyrkkärinteisiä mäkiä paljon enemmän kuin kartasta oli voinut päätellä. Ja koko matka sitä yhtä ja samaa ryteikköä! Ajoittain kuusikko oli niin tiheä, ettei maastoa pystynyt lainkaan vertaamaan kartan merkeihin.

Parin tunnin väsyttävän vaelluksen jälkeen olimme... jossakin. Eksyksissä Venäjän korvessa! Kuitenkin entisillä omilla mailla.

Vieressä putosi syvä, edelleen kuusten hallitsema laakso, jonka pohjalta kuului kosken kohinaa. Laskeuduimme Soskuanjoen rantaan. Sade oli tauonnut, aurinko lähetti harvoja säteitään pitkien puiden latvojen lomitse rannan lepopaik- kaamme.

Pian löysimme vanhan myllyn patojäänteitä, ja

tiesimme tarkasti missä olimme: Torvisen myllyn kohdalla, Huotilankosken rannalla.

Jokivarressa äkkiä tiesin myös sen – tietämällä tiesin – että olin niillä main pikku poikana onkinut ahvenia ja särkiä. Jokin liikahti vahvasti sisimmässäni. Onnen häivähdys! Mutta se haihtui, kun näin rannalla muutaman vuoden ikäisiä nuotiosijoja.

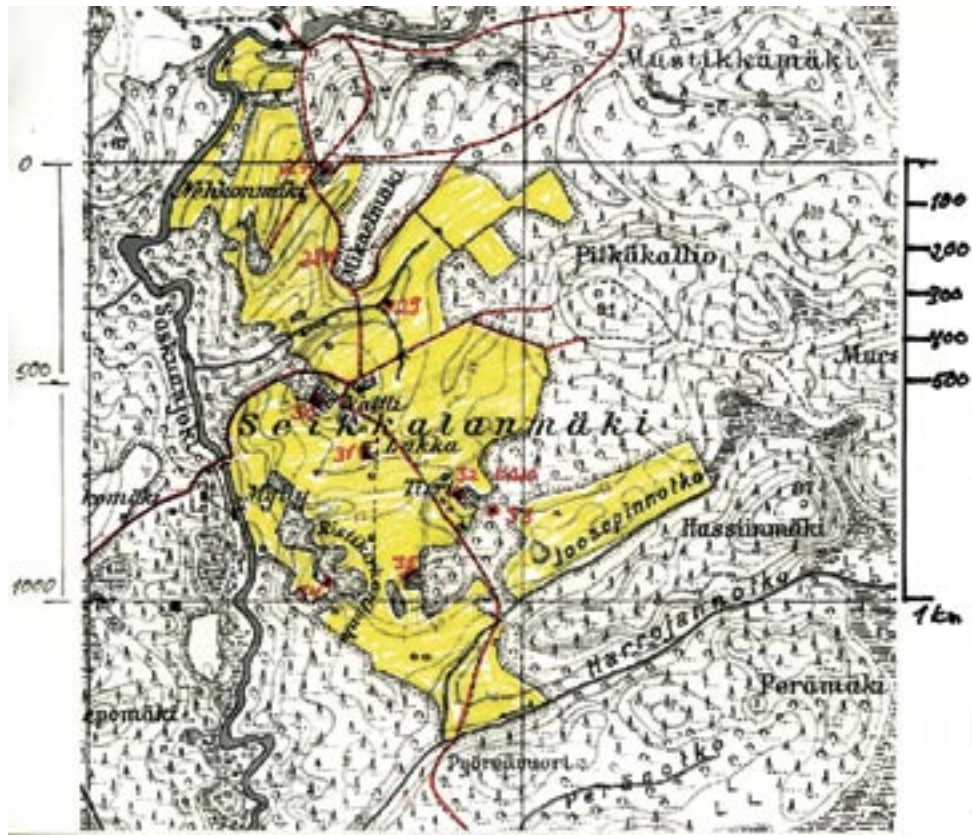
Hylätty pihat ja viljavainiot

Kun kiipesimme Seikkalanmäen pitkää rinnettä kohti ylängön asuinpaikkoja ja aukeita, saimme esimakua siitä, millaiset karttani iloisenkeltaiset pellot todellisuudessa olivat. Entiset viljavainiot kasvoivat koiranputkea, ohdaketta, horsmaa ja muita pitkiä joutokasveja niin, että tyttärentytät olivat kadota niiden sekaan.

Entisten viljapeltojen reunukset puolestaan olivat niin tiheää puu- ja pensasviidakkoa, ettei siellä voinut ajatellakaan kulkea. Aukealla kävely tuntui umpihan- gessa hiihdolta, kasvillisuus tarttui jalkoihin. Kun vaihdoimme vähän väliä etumaisena kulkevaa ladunajavaa, matka eteni.

Lopulta saavutimme peltoaukeiden korkeimman kohdan. Siinä oli sekä topografikartan että Kurkijoki kylästä kylään -kirjan kartapiirroksen mukaan Vaittisen talon paikka. Sadepilvet olivat tyystin kaikonneet. Kuin luojanlahjana sinisellä taivaalla kiisi valkoisia poutapilviä ja lempeä kesä- tuuli hyväili meitä ruoka- ja kahvitaually.

Kyläkirja ja sen ylimalkainen piirroskartta kuvasivat Savojaa 1930-luvulla; kirjasta selvisivät talot ja niiden asukkaat. Topografi-

Olin värittänyt ehkä 1920-luvulta peräisin olevaan karttaan Seikkalanmäen taloryhmän vilja- ja heinäpellot iloisenkeltaisiksi – odotukset olivat korkealla, vaikkakin pelokkaan risti- riitaiset.

Vuosikaudet olin katsellut ikivanhaa kuvaa Seikkalanmäeltä; mieleen oli syöpynyt elämän- haluinen, vilkas kyläyhteisö. (Kuvaaja tuntematon)

kartan julkaisuaikaa ei netti- kään ollut tiennyt, se saattoi olla 1910- tai 1920-lukua.

Vaittisen talon jyrkevä ki-

vijalka löytyi helposti. Mit- ten löytyisi oman sukutalon paikka?

Siitä, Seikkalan näkö- alapaikalta, näkyivät eri suuntiin levittäytyvät pel- lot, mutta metsänrajat eivät alkuunkaan yhtyneet kar- tan kuvaamiin. Jo tullessa oli kartan peltojen tilalla maastossa ollut paikka pai- koin tiheitä metsiä.

Entiset vilja- ja heinä- vainiot olivat kauttaaltaan jättirikkaruohojen niin peittämät, että talojen pai- kkoja olisi vaikea löytää siitä viidakosta. Kasvillisuus oli rehahtanut valtavaksi siksi, että idän kommunisti-isän- tien sovhoosit olivat lan- noittaneet myös näitä syr- jäisiä peltoja runsaskätisesti saadakseen viisivuotissuun- nitelmiensa heinätaavoitteet täytetyksi. Valtiontilojen lopetettua toimintansa idän yhteiskunnallisessa myller- ryksessä pellot jäivät luon- non armoille.

Matkan tärkeimpään teh- tävään oli kuitenkin ryhdyt- tävä, sillä halusin vihdoon ja viimein astella siinä pihapii-

rissä, missä poikasena olin juossut ja leikkinyt.

Kuusien koristama muistomerkki

Mittailin katseella karttaa ja peltonäkymiä ja tähtäilin kompassilla suuntia. Mel- kein seitsemän vuosikym- mentä aikaisemmin olin pe- lokkaan ja lopulta itseensä sulkeutuneen pojan silmin katsellut näitä samoja Kar- jalan näkymiä...

Mieli ei asettunut mihin- kään. Silmiä en uskaltanut sulkea, sillä kuvat alkoivat heti liikkua kuin sekavassa, pelottavassa elokuvassa. Oli ryhdistäydttävä! Piti olla vielä hetki kylmänjärkevä. Tunnekuohussa en pystyisi suunnittamaan kylän taloja ja teitä oikeille paikoilleen.

Soskuanjoen laaksosta työnty oikealta sivulaakso pitkälle ylämaihin; Risti- kirkonlouhu, terävien kum- pujen ryhmä, erottui laak- son takaa; Joosepinnotko laskeutui piiloon etelässä louhun metsikön vieressä; idässä kaartui Pitkälkä- kallon

Nousu Sos- kuanjoen syvästä laak- sosta ylhääl- lä (kenties) levittäytyvä- le entiselle asuinauke- alle enteili jo villiintyneen luonnon ryntäystä: lyhyimmät retkeläiset olivat kadota peltoviidak- koon.

Seikkalan peltoaukeaman korkeimmalta kohdalta näki – kaiken. Kaikesta puutuiivat kuitenkin siinä ja sillä hetkellä rakennukset ja pihapiirit, peltoja halkovat tiet ja niitä rajaavat aidat. Sielunsilmin tietysti näki myös entisen, väkevän elämänmenon.

Työlään etsimisen jälkeen löytyi sukutilan paikka. Sain lopulta astella siinä, missä muinainen, evakkoon ajettu pikku poika oli kesään 1944 saakka usein elellyt. Talon perusta oli kukkaisnütyä, muurin kohdalla kasvoi korkeita kuusia. Muutamat vanhat esineet, kuten ruostunut kenkälesti(?), saivat menneen elämään.

loiva selkä. Siinä kehyksiä sukutalon etsinnälle.

Otin suunnan Vaittiselta kaakkoon suoraan pellon yli – ja siellä, metsänreunassa, oli Kojon talo kohonnut. Sinne pääsisi vaeltamalla hylätyn, villiintyneen peltoaukean halki, aukean jolla aikanaan savojaset olivat eläneet, ahertaneet ja juhlineet, ja josta he olivat kahdesti joutuneet lähtemään inhan idän pakottamina mieronitelle.

Aukean umpiviidakkoa kävellessä katkeruus alkoi poreilla vahvemmin, raastoi sisintä. Sisimmästä tulvahteli sikin sokin hypnoosin avaamia omia muistikuvia, isävainajan harvoja kertomuksia, isoäidin kyyneleisiä tarinoita, vanhojen valokuvien tunnelmia, evakkomatkoista kertovia elokuvia – hämmästyin sitä, miten paljon sisimpääni oli kertynyt kaikkea.

Aukealla oli muutamia pikkukallioita, yhdellä ilmeisesti haravakoneen suuri, ruostunut, palasiksi murtunut pyörä. Se elävöitti lisää entisajan elämänmenoa.

Tukahdutin katkeruudesta siinseen vihan ja aloin tyttäreni kanssa etsiä metsänreunasta merkkejä pihapiiristä. Kului puoli tuntia. Emme löytäneet kiven kiveä, joka olisi viitannut rakennuksen perustuksiin.

Arvioin uudelleen, tarkemmin, matkan Vaittiselta metsänreunaan. Liian lyhyt! Metsä oli siis vuosikymmenien kuluessa vallannut peltoa suikaleen siitakin kohti. Työnnyimme metsään, ja sadan metrin päässä oli se, mitä pellolta ei ollut löytynyt: pensaikkoinen aukea ja pitkä loiva rinne ja sen päällä kallion ja heinikon peittämä kumpu.

Kumpu oli juuri siinä,

missä kartan mukaan oli kohonnut sukutalo. Kummulla oli myös selvä kivikehikko. Olin perillä!

Tajusin kaiken mitä näin: suurista kivistä rakennetun, osittain sammalen peittämän asuintalon sokkelin; muurin paikan, josta kasvoi pitkiä, tuuheita kuusia; heinikosta löytyneet, ruostuneet rautaesineet; lähellä piilottelevat ulkorakennusten tukikivet; marjaيسان vadelmapensainkon...

Kaikki tuo oli siinä ja sillä hetkellä sen päivän konkreettista todellisuutta, mutta samalla minä syöksyyn jo lapsuuteeni. Pystyin vielä hetken olemaan vakaa ja puhumaan tyttäreni kanssa, ja syömään heidän tarjoamia, sukumme perua olevia vadelmia.

Tytöt aavistivat tai näkivät tunnetilani, sanoivat tietävänsä, että halusin olla yksin. He lähtivät tyttären tyttären luokse peltoaukealle. Istahdin sukutalon peruskiville, muinoin menetetyin elämän muistomerkillle. Takanani kohosivat kuuset kohti taivasta kuin ainakin murheellisesta kalmistosta.

Miehen silmistä pojankyyneleet

Täyttymyksen ja tyhjennyksen hetki. Sitä olin kaivannut vuosikymmenet; niin vahvasti ihmisen juuret ovat kiinni lapsuudessa ja siinä maaperässä, missä suku on elänyt ja elantonsa ansainnut.

Näin itseni poikana pihatanhalla, omenatarhasa, vadelmapensaikossa, pihakeinussa, isoäidin kasvimaalla, saunasta tulossa, pässiä kiusaamassa, koiran kanssa telmimässä... Onnellista lapsen elämää! Mutta äkkiä näin itseni juoksemassa tupaani, kun Lakritsonmäen suunnalta kuului lentokoneiden pelottava murina: ryssä lensi taas kerran pommittamaan peninkulman päässä sijaitsevaa Elisenvaaraa. Pian pommitusten jyske tunkeutui päähäni, vaikka painoin kädet korville uuninurkkauksessa.

Palasin nykyhetkeen.

Mies ei itke! Ikaikainen hokema, meihin pakkovakaviin ja syyllisyydentuntoisiin luterilaisiin syövytetty elämän estäjä. Minä annoin itselleni luvan itkeä... tai en minä miehenä itkenyt. Minussa itki se pikku poika, jolta oli ryöstetty paitsi kotiseutu ja monta läheistä, oikeastaan koko lapsuus ja sen myötä elämänilo vuosikymmeniksi.

Tunteet tulivat seitsemästi vahvempina kuin edellisellä päivänä Lopotissa. Kyyneleinen itsesääli vaihtui vähitellen alistuneeksi murheeksi, siitä katkeruudeksi ja kaikki kietoutui lopulta jälleen kahlitsemattomaksi vihaksi. En hallinnut itseäni, en halunnut enää määrätä, mitä sain tuntea. Vihani kohdistui ryssään – Karjalan riistäjään. Mihin muuhun olisin sen suunnannut!

Menetin ajantajun. Joskus viha alkoi laantua, se muuttui suruksi, toivotonmuudeksi. Vielä muutama kirosana, mutta ne eivät auttaneet. Katselin ympärilläni: aurinko paistoi, pilvet kiisivät sineä vasten, kuusista kuului linnunlaulua.

Taputin jyrkää istuinkiveä, kiveä jolla kotihirret olivat kerran levänneet. Kivi oli kestänyt, se ei ollut murentunut. Murheeni sen sijaan alkoi kuin itsestään murentua, ja olo muuttui tyhjäksi. Mutta tyhjyys ei ollut vuosikymmenien ajalta tuttua valkoista, tavoittamatonta, pelottavaa tyhjyyttä. Tämä tyhjyys tuntui... helpottavalta. Mielenrauhaa kaiken myllerryksen jälkeen!

Tunsin saavuttaneeni jotakin, päässeeni johonkin – mutta en osannut määritellä sitä. Se liittyi muinaiseen pikku poikaan... Ei! Se poika ei enää ollut muinainen. Se olin minä. Tai poika eli ja oli nyt minussa. Tuntemus oli samanlainen kuin silloin, kun toivuin alkoholismistani: mystisesti, yrittämättä, kuin luojanarmosta.

Päätin hylätä pohtimisen, analysoinnin. Pääasia, että olin saanut muuttua. Astelin peltoaukealle – olin eri mies kuin äsken. Myös tyttärentytöt halusivat nähdä isoisänsä lapsuuden

leikkipaikat. Mutta minä en voinut enää tällä retkellä palata tuolle muistomerkillle. En halunnut menettää sitä olotilaa, jonka olin löytänyt. Tunsin, että jotakin erittäin herkkää saattaisi särkyä, jotakin jonka piti vielä vahvistua omia aikojaan. Tytär sai mennä oppaaksi tyttärelleen.

Vielä kerran viha tulvahtaa

Odottelin muita peltoaukealla kohoavalla pienellä kalliokohoumalla, katselin ympärilläni. Seikkalanmäen viljavainiot, pihapiirit, talot, riihet, eläinaitaukset puhkesivat muinaiseen elämään. Joka puolella ihmisten vilskettä ja huutelua, heinänteon ääniä, lehmien ammusta, kukon kiekaisuja, koirien haukuntaa...

Annoin yhä tunteille valan tulla ja mennä. Nautin itsestään syntyneestä syrjäkylän idyllisestä elämännosta. Vähitellen mielenrauhani alkoi kuitenkin haihtua. Taistelin vastaan, mutta historia – kirottu menneisyys – kumpusi esiin. Ja sitten...

...talvi valtasi äkkiä Seikkalanmäen. Peltoaukea hohotti valkoisena, lumihuutalet leijuivat maahan, talojen

piipuista nousi vahva savu, joka kaatui länteen. Tuuli kävi vihaisesti idästä. Tuli ilta, ja taloryhmään saapui tieto kaivatusta rauhasta. Mutta rauhan ehdot! Ahdistus täytti ihmisten mielen. Katkeruus ja tuska valtasivat kylän, ja pitäjän, ja koko Karjalan. Sitä tuskaisuutta on mahdoton kuvitella, ellei sitä ole itse kokenut.

Minä olin maaliskuussa 1940 hieman yli vuoden vanha... Viime syksynä ilmestyneen romanini Minä, Adolf ja Josif tapahtumat ja tunnelmat tulvahtivat esiin. Olin kirjoittanut itkien ja kirjoillen rauhanteon jälkeisestä murheen yöstä, tavaroiden hätäisestä pakkaamisesta ja epätoivoisesta aamuaisesta lähdöstä. Vaikka kirja oli romaani, siinä oli paljon itse koettua. Nyt tiesin, että olin saanut kirjoittaessani kaivetuksi piilotajunnastani syviä, todellisia tunnelmia.

(Asiantuntijain mukaan aivan pienilläkin lapsilla on hämmästyttävä kyky tiedostaa – vaikka ei ymmärtää – ympärillä kiehuvaa elämää.)

Kaikki oli tapahtunut juuri tällä peltoaukeamalla – ja minä itse olin ollut siinä helvetissä mukana!

Jatkuu sivulla 10

Tämän pienen, monikymmenvuotisen metsäsissin sain lopulta pelastetuksi tunteettoman valloittajan nyt tyystin hylkäämiltä mailta. (Perhealbumista)

Roskakasvillisuuden valtaamien peltojen keskellä kohosi siellä täällä kallioisia kumpareita kuin pelastavia saaria. Sellaisella oli hyvä vielä kerran palata myös siihen tuskaan, joka raastoi ihmisiä raskaille evakkomatkoille lähdettäessä.

Kirjoittajan esittely:

Kunniamainta

Nimi: **Arvi Heinonen**Syntymäkotikunta:
KurkijokiNykyinen asuinkunta:
Loimaa

Mikä sinut innosti osallistumaan?

Olen kirjoitellut Kurkijokelaiseen noin 55 vuoden ajan, myös omista sota- ja evakkoajoista, joten en osannut tästäkään pois olla.Löytyikö aihe helposti? **Edelliseen vastaukseen viitaten: Kyllä löytyi.**Millainen on sinun Kurkijokesi? **Menetetty kotiseutu, elää muistoissa mutta myös tässäkin päivässä monella eri tavalla, perinteissä ja ystävissä.**

Millaisista asioista haluaisit vielä kirjoittaa?

Menneistä ajoista eli muisteluista, tästä päivästä ja tulevistakin katsellen karjalaisten ja ennen

Arvi Heinonen

kaikkea kurkijokelaisten silmälasien läpi

Tuomariston kommentit:

Tarina OMAAN KO-TIIN on kirjoitettu elävällä, selkeällä kielellä. Kuvaus on seikkaperäinen selvitys maanviljelyn aloittamisesta hankalissa oloissa, uudisrakennusten rakentamisesta, rankasta työnteosta, jaksamisesta.**Kirjoituskilpailu ”Uusilla asuinsijoilla”**

Tämän vuoden lehdissä tullaan julkaisemaan kaikki kirjoituskilpailuun osallistuneet kirjoitukset. Ne kertovat monipuolisesti asettautumisesta uusiin kotipaikkoihin ja oman paikan löytämisestä vieraassa ympäristössä kaukana koti-Karjalasta.

Sarjan aloittavat palkitut ja kunniamaininnan saaneet ja sen jälkeen muut hyvät kirjoitukset vapaamuotoisessa järjestyksessä.

Omaan kotiin

Siinä se vanha lato seisoo nökötti kuraisen kylätien vieressä. Olkikattoinen, joskus punamullalla maalattu, nyt jo haalistunut. Ladon ympärillä avautui maaliskuun lopun ankea maisema, lumiläikkii vielä siellä täällä. Ladon ympärillä oli noin 10 hehtaaria peltoa, talven jälkeen likaisenharmaata, lohduuttoman näköistä edellisen syksyn kaurasänkeä. Pellon reunassa yhdellä suunnalla näkyi kuusimetsää. Peltoaukean muilla reunoilla pari, kolme naapuritaloa omine peltoineen.

Siinäkö se nyt oli? Se vastaus evakkopojan kolmen vuoden iltarukouksiin? ”Isä taivaan, anna meidän saada vielä oma koti”. Tälle, lohduuttoman näköiselle tasaiselle peltoaukealleko se pitäisi rakentaa? Entisen, vehreällä kunnaalla omenapuiden keskellä sijainneen menetetyt kodin tilalle?

Näin ajattelin minä, 18 vuotta täyttänyt evakko-poika. Lähes 3 vuotta äitini, isäni ja veljeni kanssa kodittomana kulkenut. Vieraiden ihmisten nurkissa edelleen asuva. - Kyllä kai

tämä on otettava, ei tässä muutakaan taida auttaa, jos aiomme omaan maahan kiinni päästä, kiteytti mietteensä vierelläni ankeaa maisemaa katseleva isä. Aika kun oli nyt sellainen. Kun maanhankintaviranomaiset tarjosivat evakolle maata, oli kysymyksessä ota tai jätä -peli. Jos hylkää tehdyn tarjouksen, niin menetät mh-lain mukaisen maansaantioikeuden ja olet omillasi.

Korvausta menetetyistä omaisuudesta toki joskus jotakin saat, mutta et muuta. Menetetyt omaisuuden arvoa ei korvata täysimääräisesti vaan korvaussummasta tehdään lain määräämä asteikkovähennys. Mitä isompi menetetyt omaisuuden arvo oli, sitä suurempi oli vähennysprosentti.

Isäni päätti, vaihtoehtojen puuttuessa, ottaa vastaan tarjotun tilan ja teki siitä asutusviranomaisten kanssa hallintasopimuksen. Tilalla oli peltoa noin 10 hehtaaria. kaikki kyntämätöntä kaurasänkeä.

Entinen isäntä ei ollut tuntenut halua syksyllä maiden kyntämiseen, koska

oli tiennyt tämän sivutilan peltöjen menevän evakoille. Pellon reunassa oli metsää runsaat neljä hehtaaria ja muutaman kilometrin päässä varsinainen metsäpalsta, noin 18 hehtaaria.

”Kuokka käteen, kirves vyöhön”, runoili niihin aikoihin Ilmari Pimiä. Näin siis meilläkin. Huhtikuun aikana kaadoimme lähimetsästä rakennuspuita ja vielä ennen kylvötoita sahautimme rakennusaineita. Isä osti, en tiedä mistä hän rahat sai, kaksi nuorta hevosta kylvötoita varten. Lisäksi hän hankki kyntöauran ja hankmon sekä teki ”vierupölkyn”, eli jyrän. Hankintalistalla olivat myös kylvösiemenet ja väkilannoitteet, siihen aikaan siis superfaatti, kalisuola ja salpietari. Näin olimme vapun jälkeen valmiit kylvötoihin.

Kuukauden kylvöaika

Vapunpäivänä, joka sattui arkipäiväksi, aloitimme kevätkynnöt. Teimme kyntöä pari, kolme päivää.” Kyntäessämme koimme yllätyksen. Vaikka pelto oli tasaista multa- ja osin jopa kevyttä

Hevonen oli apuna moninaisissa töissä uutta rakennettaessa.

turvemaata, niin kynnettäessä nousi pellon pinnalle yllättävän paljon kiviä. Nyrkin kokoisesta hevosenpään kokoisiin.

Usein aura karahti myös isompiin kiviin jotka istuivat tukevasti syvemmillä. Kylvön jälkeen maalle kylvettiin vakasta käsin tarvittavat lannoitteet, monasti

aamuyön tunteina. Päivällä kävi usein kova tuuli ja se haittasi jauheena olevien lannoitteiden levitystä. Äestyksen jälkeen isä kylväsi siemenet käsin koska meillä ei ollut kylvökonetta.

Ensin kylvettiin vehnää, sen jälkeen kauraa ja viimeisenä ohraa. Minä äestin hevosparin vetämällä hankmolla siemenet maahan. Kyntö- ja kylvötyöt jatkuivat koko toukokuun ajan. Työrupeamat olivat pitkiä. Päivien pituuden määräsi hevosten jaksaminen. Täytyihän hevostenkin saada ruokataukonsa ja yöleponsa. Viimeiset ohrat kylvimme toukokuun viimeisenä päivänä. Vaikka työtahti oli rankka ja kiireinen, muistimme aina pyhittää lepopäivät.

Uutistilallemme oli evakokortteeristamme matkaa noin 7 kilometriä. Koska hevosilla oli aina täysi työpäivä pellolla, ei niillä ajettu yöksi kortteeriin vaan latoon oli tuotu heinää ja kauraa hevosten rehuksi ja hevoset lepäsivät siellä yönsä. Meistä toinen, useimmiten minä, jäi illalla yöksi latoon hevosia hoitamaan ja nukkumaan isän mennessä polkupyörällä hakemaan lisää evästä.

Heinäkaasan loimia alle ja lammasnahkavälly peitoksi niin siinä päivän työstä väsynyt nuori ”krop-

pa” lepäsi yön yli. Unta ei tarvinnut houkutella. Peitto- na ollut lammasnahkainen, sarkapäälysteinen välly oli tullut tutuksi jo kotona re- kivillynä lapsuuden ensimmäisellä joulukirkkomatkal- la. Muistan myös, että kun teimme äitini kanssa evakomatkaa syksyllä 1944 kahdella hevosella kaksi viikkoa oli samainen välly patjana allamme nukkues- samme monta yötä kärryjen alla. Aina kun ei ollut sijaa majatalossa.

Äiti tuli usein päivittäin työmaallemme keittämään ruokaa. Kolme kiveä maahan, niiden päälle pata ja alle tuli ja niin kiehui liha- keitto kylvömiehille. Luojan ilman suosivat kesällä 1947 uusien kotiensä eteen uuras- tavia evakoita. Oli lämmintä ja sadetta sopivasti. Myös syksy oli ilmoiltaan hyvä ja aurinkoinen. Satokin oli melko hyvä ja esimerkiksi yli oman kulutuksen tullut vehnä kelpasi kauppaan seiväskuivana.

Pikkuinen tupa valmistui syksyksi

Kylvötoiden päätyttyä aloitimme rakennustyöt ja kesän aikana apuna oli myös vanhempi veljeni, joka oli jo pari talvea opiskellut seminaarissa Raumalla. Meille valmistui pieni tupa syksyn mennessä. Rakennuk-

Siinä se oli, vuosien ponnistelun tulos, oma koti.

sessä oli tupakeittiö, pieni kamari ja toisessa päässä halkoliiteri. Sähköä ei koko kulmakunnalla ollut, ei paikallisilla asukkaillakaan, joten öljylamppujen ja -lyhtyjen varassa oltiin seuraava talvi.

Syksyllä saatiin valmiiksi myös ladon päähän rakennettu väliaikainen talvisuoja kotieläimille. Niitä oli pari lehmää, hevonen ja porsa. Syyskyntöjen jälkeen isä myi toisen hevosen, koska heinämaiden puuttumisen johdosta eläinten heinät jouduttiin ostamaan. Vähän heinää oli tosin saatu kokoon, kun isä osti kesällä parin hehtaarin heinät pysytyn.

Naapureiksi meille osuneet paikkakuntalaiset olivat oikein mukavia ihmisiä. Kun syksyllä muutimme asumaan omaan mökkiin, ei meillä tietenkään ollut saunaa. Lähimmät naapurimme kutsuivat meidät saunaan ja niinpä saunoimme naapurisaunan jälkilöylyissä siihen saakka kunnes seuraavana syksynä meille valmistui oma sauna. Samalle kulmakunnalle ryhtyi kotejaan rakentamaan myös muutamia muita kurkijokelaisia joten naapureiksi tuli myös omia heimolaisia. Sillä oli varsin suuri merkitys pyrittäessä kotiutumaan uusiin oloihin.

Ensimmäinen syystalvi näissä uusissa oloissa tuntui tosi tiukalta, mm. rahatilanteen takia. Isäni päätinkin rajanaapuriksi tulleen toisen Kurkijoen evakon kanssa, että talveksi pitää päästä ansiotöihin. Niinpä he hankkiutuivat rahdin ajoon Tampereen lähistölle. Koska tiedossa oli, että ajettavana on varsin suuria tukkipuita, niin he halusivat minut mukaansa ”väpäräksi” eli apumieheksi kuormia tekemään.

Apumies olikin tarpeen, sillä Hollming Oy hakautti varsin järeää metsää

Kirvestä ja kuokkaa tottelivat suuretkin kannot. Istumassa isäni Antti, seisomassa allekirjoittanut.

sotakorvauslaivojen rakentamista varten. Vanhoissa mitoissa ilmaistuna suurimmat tukit olivat 42 jalkaa pitkät ja latvasta vielä 16 tuumaa paksut. Tyveltä ne olivat lähes metrin läpimitaltaan. Kaatomiehillä jäi siten justeerisahojen iskunpituus varsin lyhyeksi. Mutta kaatuivathan ne puut. Kaatomiehinä meidän porukalla oli pari nuorta miestä uusista naapureistamme. Suurimmat tukit piti vedättää hevosella kankien päällä rekeen ja yhdestä tukista tuli riittävän suuri kuorma.

Tällä työmaalla olimme lähes kolme kuukautta. Isä kävi parina, kolmena viikonloppuna kotona, minä sen sijaan asuin koko ajan työmaakämpässä, joka sijaitsi kaadettavan metsän omistajan kotona. Siellä asui ajo- ja kaatomiehiä lähes kymmenkunta ja talon tytär piti työmaaruokalaa. Ei se kuitenkaan kauhean ankeaa ollut, niin kuin olisi voinut luulla. Raskaan työn lomassa oli vähän huvituk-

siakin. Kylässä oli nuorisosa ja sillä monenlaista ajanvietettä. Me nuoremmat tukkipojatkin osallistuimme niihin rientoihin viikonloppuisin. Ja muistini mukaan pääsin joskus jopa saattamaan tyttöä iltamista kotiin.

Rankka rakennusaika

Koska talvi kului tukinajossa, emme ehtineet kotona metsätöihin muuta kuin kaatamaan saunan rakennustarpeet ja polttopuut. Kesällä 1948 rakensimme hirsisaunan. Saimme siis sanoa suuret kiitokset naapurillemme, jonka saunassa olimme vuoden ajan saunoineet ja usein myös juoneet saunakahvia, joka oli silloin vielä ainakin osittain korviketta.

Syksyllä menin kutsutaan ja vuoden 1949 alussa, heti loppiaisen jälkeen suoritamaan asevelvollisuuttani. Siinä minulla menikin 11 kuukautta, aivan joulukuun alkupäiviin saakka. Kotiin-

paluu oli todella valoisa sillä kesän aikana oli kulmakunnalle saatu sähkövalo ja meille uusi sähköradio.

Isä oli edellisen talven aikana jonkin verran kaatanut ja sahauttanut rakennuspuita ja sitä työtä jatkoimme kevättalven 1950. Keväällä aloitimme suuren rakennusurakan. Lapiolinjalla kaivoimme tyypipiirustusten mukaisen, kolme huonetta ja keittiön sisältävän asuinrakennuksen tarvitseman sokkelikaivannon ja kellarin sekä valoimme tarvittavan perustuksen. Valutöissä tarvittava sementti ja hieka sekoitettiin lapiopelillä, koska käytettävissämme ei ollut betonimyllyä. Sinä kesänä ei minulla ollut ylipaino-ongelmia ja selkänahka oli tosi ruskea. Sementtiseos kärrättiin joko rautapyöräisellä kottikärryllä tai kannettiin paareilla haluttuun kohteeseen.

Asuinrakennuksen perustan valmistumisen jälkeen isä antoi rakennusurakan vesikattoon saakka kahden kirvesmiehen tehtäväksi ja me keskityimme navettarakennuksen rakentamiseen. Siitä tuli lautarakenteinen, myös tyypipiirustusten mukainen. Seinien sisäpinat muurattiin sementtitiiilestä, jotka olimme muun työn ohessa tehneet itse. Navettarakennus saatiin valmiiksi syksyyn mennessä. Navettarakennus oli sen ajan mukainen. Tilat 5-6 lehmälle, pari karsinaa vasikoille, samoin sioille, karsina kanoille ja talli parille hevoselle. Rakennuksen päässä kalustovaja ja viljaaitta sekä yläkerrassa rehutilat, joihin pääsi ajamaan ajosiltaa pitkin hevosella.

”Kottiin uuteen miekullan toin”

Navettarakennuksen valmistumisen jälkeen aloitimme syksyllä asuinrakennuksen sisätyöt. Uunien muuraamisen ja ikkunoiden laittamisen jälkeen oli hyvä tehdä talven aikana sisätöitä. Sähkötyöt ja maalaukset teetettiin ammattimiehillä talven aikana. Navetan yläkertaan oli tehty vesisäiliö

johon vesi pumpattiin käsipumpulla pihakaivosta, jonka oli jo ensimmäisenä kesänä tehnyt tunnettu kaivomestari Pekka Ristolainen. Vesi saatiin säiliöstä omalla painollaan putkea pitkin asuinrakennukseen. Kun vielä viemäri vei vedet pois, oli saatu tuntuma sen aikaiseen nykyaikaan.

Asuinrakennuksen sisätyöt saimme valmiiksi pääsiäiseen mennessä ja niinpä vietimme pääsiäistä uudessa kodissa vanhempieni kanssa. Pääsiäistä viettämään uuteen kotiin oli tullut myös veljeni Raumalta.

Kovasta työpaineesta huolimatta aikaa riitti osallistua myös nuorison harrastuksiin paikallisen karjala-seuran ja henkiin herätetyn nuorisoseuran puitteissa. Näissä merkeissä olin sotaväestä palattuani löytänyt ”heilakseni” erään karjalaisyttöä nuorisoseuran tanhuporukasta. Hänen kanssaan tanhutessa, ja varsinkin sen jälkeen, askelemme sekoivat lopullisesti toisiinsa. Vaikka kesä olikin siis erittäin työntäyteinen, toki työstävällekin liikenä aikaa ainakin viikonvaihteessa. Tosin paljon nukkuma-ajan kustannuksella. Ei ihme, että joskus kylvöjen aikaan nukahdin vierun päälle kylvöksiä jyrätessäni. Onneksi putosin taaksepäin enkä jyrän alle.

Siltä kesältä jäi erityisesti mieleeni Helsingissä pidetty karjalaisten suurjuhlat, joiden ohjelmassa olimme mukana satojen muiden karjalaisten nuorten kanssa. Jo elämän ensimmäinen Helsingin matka toi asialle oman hohtonsa. Seuravana keväänä vapun alla me menimme lähes puolentoista vuoden seurustelun jälkeen kihloihin ja häitämme vietettiin jo elokuun alussa. Mikäpä nyt oli tuodessa nuorikko uutuuttaan hohdavaan kotiin. Aluksi tosin vain miniäksi, karjalaiseen tapaan.

Silloin lähti todella sydämeistä kiitos kuullusta rukouksesta. Olimme saaneet uuden, oman kodin.

Entinen nuori

Kurkijoki- isännänviiri

95 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.

Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Uutta elämää syntyi aikanaan pellon pientareelle.

Kalakurjet ”lensivät” lumiselle Laatokalle

Oli koittanut kaunan odotettu aamu, jolloin Kurjet lentävät Laatokalle. Toisin sanoen Kalakurkien pilkki- ja kotiseutumatka käynnistyi perjantaina 26.3. aamuvärähtelällä. Niin kuin ennenkin, auto täyttyi innokkaista ja reipashenkisistä todellisista kalastajista. Matka-Viitala hoito kyytipuolen erinomaisesti, Markku Äikään hoidellessa kuskin hommia. Jälleen kerran jouduimme toteamaan naapurimaan huonot tieolot. Ollaankohan siellä tultu lopultakin uskoon, kun tiet on jätetty ”Herran” haltuun.

Menomatkan ohjelmasta mainittakoon Kemppisen Pentin esitelmä Karjalan entisestä metsätaloudesta ja teollisuudesta. Esitys oli mielenkiintoinen. Korttirinngissä tasattiin pelaajien kasaantuneita kolikoita. Tuntui vähän siltä, että kaikki jäivät vähän voitolle.

Viipuri ohitettiin menomatalla ohitustietä pitkin. Kahvi- ynnä muita taukoja pidettiin tarpeen mukaan. Suuremmista kommelluksista päästiin perille valtavien lumivallien saartamaan Hännisenlahden majapaik-

kaan, Vätikän Helmeen.

matkapäivän ilta oli tavanomukaisen kiireinen ruokailuineen, saunomisineen ja illanviettoineen. Tuskin ehdittiin tulevasta pilkkikilpailusta paljon haastamaan. Illanvieron kohokohta oli Ahokkaan Teuvon sanoittaman onnitelulaulun esittäminen 70-vuotiaalle Hyvösen Topille. Topi pääsi Kalakurkien ”eläkekukoihin”, jonka merkiksi sai soittokelellä ja ”lääkepölyllä” varustetun kävelykepin sekä huopahatun.

Jännitys nousi huippuunsa lauantaiaamun valjettua kauniina ja aurinkoisena. Alkuseremonioiden jälkeen alkoi neljän tunnin kilpailu Laatokan herruudesta. Jää oli paksua, joten ei ihan helpolla päästy kalojen kimppuun.

Topi näytti taas kerran ”närhen munat” muille kilpailijoille, vaikkakin hyvin täpärästi. Kilpailun jännitys nosti hien pintaan varsinkin Jormalle, joka riisui välillä paitansakin. Taisi olla osasyyllinen lämpimästi paistava aurinkokin.

Illanvietossa riitti selityksiä huonosta saaliista oikein kilpailunkin muodos-

sa. Selityksien joukosta raati valitsi parhaan, voittajaksi selviytyi Meskasen Martti.

Naisten- ja miestensarjojen viisi parasta palkittiin komeilla pokaaleilla. Kiertopalkinnot suurimman saaliin ja suurimman kalan saajalle ja tietenkin saamattomistakin arvottiin palkintoja. Illan ohjelmassa oli lisäksi syntymäpäiväskarttien Nenosen Hannun ja Leinon Pekan onnitelut. Molemmille annettiin Kalakurkien viiri.

Lauluesityksiä oli illan aikana useita, yksin ja yhdessä. Inkisen Pertti sai meidät kaikki mukaan pienelle taukojumballe ja esittipä myös ”krokotiilihyppyä”. Se on varsin vaativa taito, joka ei kaikilta suju.

Lähtöaamuna satoi vettä. Sitä osattiin odottaakin, se kun on melkein vakio. Palmusunnuntai kun oli, Raija ja Ville oli varustautunut virpovitsoin aamiaiselle. Ja niin joutuivat matkan vetäjät virvottaviksi. Virpomislorut olivat erilaiset molemmille.

Yhdeksäntoista vuotta Kalakurkien matkoilla Laatokalle tuli täyteen.

Saini ja Martti

Tuloksia: Naiset:

1. Terttu Veijalainen .938 g
2. Marjatta Poskiparta.....664 g
3. Raija Laaksonen...631 g
4. Saini Repo.....575 g
5. Leena Meskanen . 24 g

Miehet, 5 parasta:

1. Toivo Hyvönen...1995 g
2. Martti Repo1831 g
3. Aaro Kojo.....1005 g
4. Pekka Riikonen445 g
5. Lauri Veijalainen ..392 g

Saalista sai kaikkiaan 18 miestä.

Kilpailun kokonaissaalis 11,1 kg

Suurin kala pokaali ja suurin kala kiertopalkinto: Pekka Riikonen 445 g

Suurin saalin kiertopalkinto Toivo Hyvönen 1995 g

Saamattomien palkinnot arvottiin Jorma Lankiselle ja Pertti Inkiselle.

Pirkko Riikosen järjestämän tietokilpailu voitti Saini Repo (18 p.) ja toiseksi tuli Jorma Lankinen (16+ p.) ja kolmanneksi Pentti Kempinen (15 p.)

Perinteiset Kalakurkien pilkkikauden päättäjäiset pidettiin Tammelan Lunkilla sunnuntaina 11.4. Jää oli paksua ja pintakerros paikka paikoin pottavaa. Nilkkoja myöten kahlattiin vedessä. Sää oli poutainen, vaikkakin varsin tuulinen. Nuotion pitäjät Veikko, Rauno ja Jari saivat välillä seuraa lämmittelemässä käyneistä pilkkijöistä.

Osallistujia oli 19, joista 16 osallistui kilpailuun. Kaloja nousi 252 kpl. Voittajaksi selvinneen Simon saalis oli 87 kpl. Makkaranpaiston ja kahvinjuonin jälkeen kolme parasta palkittiin mitaleilla.

Tulokset: 6 parasta:

1. Simo Kaunisto.....87 kpl
2. Jouko Mäki.....53 kpl
3. Pentti Kemppinen 28 kpl
4. Saini Repo.....18 kpl
5. Seppo Kemppinen.....16 kpl
6. Raimo Alkki15 kpl

Toivo Hyvönen 70 vuotta

Neuvontapiste Petroskoihin

edistämään työntekijöiden ja opiskelijoiden liikkuvuutta

Suomen työ- ja elinkeinohallinto perustaa yhteistyössä Karjalan tasavallan työministeriön kanssa Petroskoihin neuvontapisteen, jonka tarkoituksena on edistää työntekijöiden ja opiskelijoiden liikkuvuutta Itä-Suomen ja Karjalan tasavallan välillä. Hanke on osa ulkoasianministeriön lähialueyhteistyötä.

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti neuvontapisteen käynnistystilaisuuden 22.4.2010. Tilaisuuteen osallistuivat valtiosihteeri Katariina Poskiparta ja Karjalan tasavallan työministeriö

ri Givi Karapetov. Karjalan tasavallan työministeriön yhteyteen Petroskoihin perustettavan neuvontapisteen toiminta on tarkoitus aloittaa vuonna 2010.

Neuvontapiste antaa neuvoja ja opastusta Suomessa työskentelystä, opiskelusta ja harjoittelusta sekä opastaa suomalaisyrityksiä niiden työvoimatarpeissa lähialueilla. Neuvontapiste järjestää myös tiedotus- ja koulutustilaisuuksia.

Hanketta koordinoi Pohjois-Karjalan ELY-keskus ja Venäjän puolella Karjalan tasavallan työministeriö

Lunkisti Lunkilla

Teuvo Ahokas ja Veikko Koho. Veikko kuvailee saamansa kalan kokoa.

Jatkoa sivulta 7

Aamulla olimme matkanneet kyynelet silmissä, reet täynnä tavaraa, Vaitisen talon ohitse, juuri siitä missä olimme äsken pitäneet lepotaunon. Tie oli laskeutunut Soskuanjoen syvään laaksoon, ja sen takana olimme yhtyneet Elisenvaaraan menevään evakkojonoon.

Miksi ihmisen piti kokea sellaista? Tuttu viha – ryssäviha – kumpusi esiin. Tunsin, ettei se enää ollut pelkkää omaa vihaani, siihen kietoutui viha myös tällä paikalla kauan asuneiden ihmisten puolesta.

Kalliokumpareelle jää-

nyt toinen tyttäreni katsoi kummastellen, mutta varmasti ymmärtäen, kun kuljin peltokalliolla sukasillani edestakaisin, itkin ja kirosin.

Vähitellen viha laantui, ja minuun iski syvä väsymys, voimattomuuden tunne. Mitä, jos olisin vaeltanut yksinani kokemaan kaiken tämän? Kumpareelle palaa-vien tyttärentyttären iloiset äänet palauttivat minut nykyhetkeen. He saivat minut ajattelemaan elämää tässä ja nyt.

Ryssäviha ei ole rasismia

Paluu autolle metsätiellä

hän oli yhtä vaivalloinen, kuin oli ollut tulovaellus. Mieli ailahteli. Menneisyys teki yhä katkeraksi, mustasi elämää; nykyisyys, päivän kokemukset, loivat toivoa.

Karjala oli menetetty, ja tuntui että lopullisesti. Mutta olin lopulta käynyt hakemassa sieltä sen pojan, joka oli jäänyt Savojan Seikkalanmäkeen vangiksi vuosikymmeniksi. Tai paremminkin hän oli ollut siellä... sitkeä metsäsissi.

Kenties minä, ikämies, ja tuo poika yhdessä saisimme kuljeskella loppuelämämme hieman tasaisemmin.

Ennen autolla pääsyä huomasin kysyväni itseltäni, mihin aika ajoin puh-

jennut hallitsematon vihani kohdistui. Mikä oli se ryssä, jota vihasin?

Lopotissa olin ohimenneen ajatellut, että vihasin niitä ihmisiä, jotka siellä nyt asuivat. Mutta nyt muistinkin heidän katseensa. Kyllä: olin sittenkin nähnyt heidän katseensa, vaikka en heidän silmiään. Vastaan tullessa he olivat lähelle päästyään kääntäneet päänsä sivulle tai alas: he olivat katsoneet huonokuntoisia rakennuksia tai kehnoa tietä. He olivat hävenneet; he eivät ylpeilleet sillä, että asuivat meidän taloisamme ja maillamme.

Tunsin, en järkeillyt: eivät sodat olleet tavallisten

ihmisten syytä, eivät edes sotilaiden. Jos syyllisiä piti etsiä, sellaisia löytyi yhteiskunnan korkeimmilta paikoilta. Päädyin siihen – jos oli pakko määritellä – että ryssäviha kohdistui Kremliin ja sen epäinhimillisiin, vertajanoaviin diktaattoreihin ja heidän kauttaan siihen henkeen, joka hallitsi suurta itäistä valtiota. Tuo henki konkretisoitui kaiken riistävänä – ei suinkaan jakavana – kommunismina.

Lopulta minä olin saapasjalkaisten viiksinielkojen yläpuolella: sain vapaana ihmisenä rakastaa Karjalaa, muinaista kotiseutuani, syntymä- ja

leikkipaikkojani. Vaikka en saanut enää omistaa niitä, sain edelleen ajatuksissani elää niillä.

— — —

Nykyiseen Suomeen palattuani järkeilin, että oli rasismia vihata tavallisia idän ihmisiä. Heidän ohitseen tunteetonta yhteiskuntajärjestystä ja sitä myötäilevää sotakoneistoa kohtaan vöyryvä ryssäviha sen sijaan oli oikeutettua.

Sitä paitsi tuo viha oli Suomen kansan yhteistä omaisuutta, vaikka ennen kaikkea kyyninen poliittinen ja omia etujaan ajava talousmaailman johtomme sen kuinka kielsi.

Alhon asema jatkosodan aikana...

vuonna 1990...

ja vuonna 2009

Se on sitten juhlavuosi!

Tulee kuluneeksi 20 vuotta siitä, kun ensimmäisen kerran kävin Kurkijoella.

Meillä oli Venäjän konsulaatista hankitut viralliset viisumit ajalle 20.-22.4.1990 reitille Turku-Viipuri-Kurkijoki.

Se oli uskomaton reissu monessa mielessä. Hyvin sen matkan rasituksen kesti, mutta olihan ikääkin 20 vuotta vähemmän. Kun olin kirjoittanut Kurkijokelaisessa n:o 18, 4.5.1990 (kiitos Teuvo Ahokkaan) matkamme vastoinkäymisistä ja seikkailuista, niin meitä syytettiin toisten matkojen epäonnistumisista.

Silloin oli vielä paljon tietämättömyyttä ja osaamattomuutta. Asiat uusia. Oli monenlaista kehuja ja tietäjää vaikkei oltu käytykään rajan takana. Meille oli ainakin uutta nämä tasavaltojen rajat. Kannas, Käkisalmi ym. kuuluvat Pietarin alueeseen, kun taas Hiitola, Kurkijoki, Sortavala ym. ovat Petroskoin aluetta. Kaarlahdessa oli tämä raja, jossa silloin tarkistettiin paperit venäläisiltäkin. Miltähän tuntuisi, jos pitäisi joka läänin rajalla näyttää passia.

Meillä oli silloin viralliset viisumit. Olin silloin maaliskuussa 1990 istunut toista tuntia Turun konsulaatissa. Matkan hankaluus syntyi Kaarlahdessa. Muka puuttui leimoja. Kun tulimme Viipuriin takaisin, menin äkeissäni Natashan luotohtellissa ja sanoin: ”Miksi näillä ei pääse?” Hän hankki

joltakin päälliköltä leimat ja sen jälkeen lähdimme uudelleen.

Olimme Kurkijoella illalla klo 22:n jälkeen. Kaunis päivä oli mennyt ”pekkua ajellessa”. Natasha kertoi jälkeen päin, ettei meiltä olisi saanut estää menoa, koska viisumit olivat viralliset. Päällikkökin oli ollut hurjan vihainen. Tämä viivytys aiheutti sen, että aika alkoi käydä vähiin.

Koska olimme niin myöhään Alholla takaisin, meidän ei auttanut kuin yöpyä asemalla. Jatkoimme aamulla klo 6 matkaa Viljon kotiin. Oli helppoa tarpoa peltoja, koska oli vasta huhtikuu loppua. Metsässä pöllö pelästyi ja siinä me kaksi samanlaista tuijotimme toisiamme. Hyvin Viljo muisti, vaikka oli lähtiessä ollut vasta 7-vuotias.

Kaunista oli ja sinivuo- kot kukkivat sinisinä. Teuvo laittoikin kirjoitukseni otsikkoon maininnan sinivuo-koista.

Paluumatkalla Viipuriin tarkistimme vielä Kurkijoen kirkon. Komeasti oli pystyssä.

Se oli ensimmäinen matkamme. Kävimme samana vuonna elokuussa toisen kerran ja mukanaamme oli silloin Parikan Mirja os. Asikainen. Silloin kävimme Sillankorvassa. Siellä oli Mirjan koti, Viljon mummola. Elokussa oli heinä kasvanut niin, että kahlaamalla menimme Haaranurmeen Alholla (Viljon koti) . Sillankorvassa, Se-

pän Jussin mailla (Mirjan koti) olivat kolhoosin lehmät pitäneet huolen ”heinän kaadosta”. Viljon äiti oli Sepän Kaisa, Jussin tyttö, Katri Asikainen.

Mirjakin näki Kurkijoen kirkon vielä palamattomana.

Tälläkään kertaa ei ollut vielä aikaa etsiä Viljon isän, Juho Latun, synnyinkotia Alhon Kankaanmäeltä. Siellä Viljo kävi vasta kesällä 1991 ja minäkin uin Kankaanlam- messa ensimmäisen kerran

1992 toukokuussa.

Olen jälkeinpäin käynyt Kurkijoella 7 kertaa ja Viljo ties kuinka monta.

Mieleenpainuvu oli tämä ensimmäinen reissu. Ajatella, että siitä on jo 20 vuotta ja siksi tämä juhluvuoden ”stoory” on muisteltu pape- rille.

Toivotankin hyviä matko- ja kaikille, jotka ovat menos- sa Kurkijoella!

Eija Lattu, Lieto

Lahja- ostokset Kurkijokelaisesta

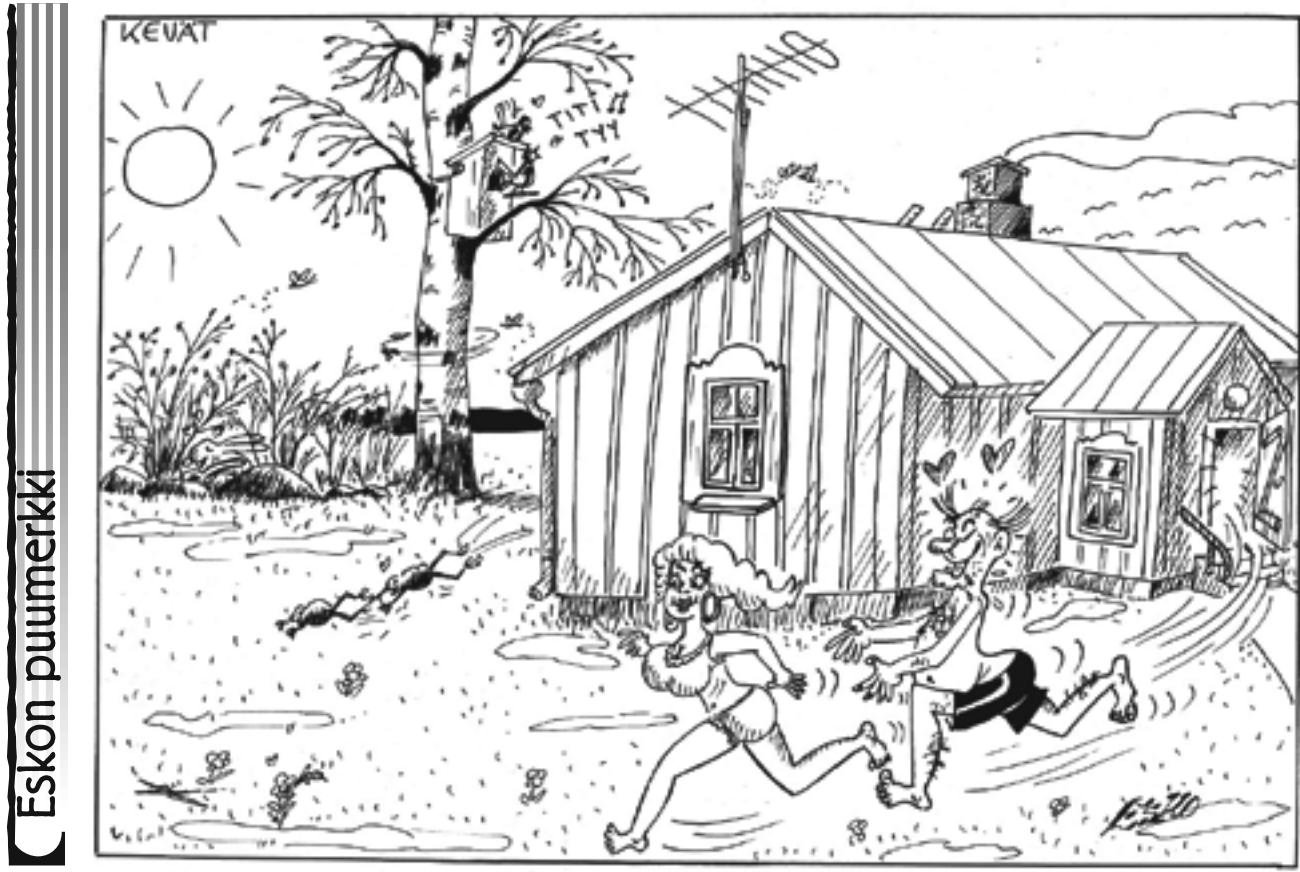

Tule tutustumaan

toimitukseemme monipuolisiin tuotteisiimme. Toimitamme kaikkia artikkeleita myös postitse. Silloin lisäämme postimaksun myyntihinnan päälle. Hinnat sisältävät alv:n
Tilaukset tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.00, puh. 02-7622551 tai 050-5213336 tai toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Myytävät tuotteet:

Kirjat:	€
Muistojemme Kurkijoki TARJOUS	30
Kurkijoen historia IV	21
Kurkijoki kuvat kertovat TARJOUS	5
Kurkijoki sodasta evakkoon TARJOUS	5
Näin ikkeä – murresanakirja (Miikkulainen)	15
Vaiettu Elisenvaaran pommitus (Rahkola, Geust)	35
Minä, Adolf ja Josip (Raimo O. Kojo)	30
Paluu juurilleni (Sairanen)	30
Kärkitaistelija (Hartikka)	20
Kurjenmiekkä (Poskiparta)	10
Se on sata (Kurkijoen matkat)	20
Loimaan Seudun Karjalaseura 60 v	20
Elisenvaarassa ja evakossa	15
Kurkijoki-Säätiö 60-vuotishistoriikki	8
Vanhat 10-vuotishistoriikit	2
Parhaat jutut	5
Viirit:	
Kurkijoki-isännänviiri (4 m)	95
Kurkijoki-pöytästandaari (2 mallia)	35
Postikortit:	
Postikortit Pekka Kyytisen kuvista	1
Muut postikortit	0,50
Muut:	
Kurkijoki-mitali	28
Kurkijoelta Nykypäivään -museomultimedia CD-Rom	20
Lehden vuosikerta – CDR	20
Karjalan kutsu CD	12
Puinen Kurkijoen vaakuna (seinä- tai pöytämalli)	20
Puinen kurki	20
T-paita	15
Adressit	8
Kurkijokelainen irtonumero	2

Eskon puumerkki

Sanomalehti
Kurkijokelainen
LUKIJAMATKA

KURKIOELLE
26.-29.8.2010

ALUSTAVA MATKAOHJELMA:
torstaina: lähtö n. klo 5.00 Loimaa – Helsinki – Lahti – Vaalimaa - ostosmahdollisuus Viipurissa - keittoruoka Muolaassa Kuusaan "Vanha Navetassa" - tutustuminen Käkisalmeen – Kurkijoki – majoittuminen "Mihailin hotelliin" kirkonkylään
perjantaina: Kiertojelu Kurkijoella (koko pv)
lauantaina: Kotiseutukierrokset bussilla ja takseilla (taksit eivät kuulu matkan hintaan)
sunnuntaina: lähtö aamulla Kurkijoki- Sortavala kiertoajelu – Ruskealan marmorilouhoksilla opastettu kierros – Värsilä – Lahti – Helsinki – Loimaa
majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa.
ruokailut: Hinta sisältää: keittoruuan menomatkalla, päivälliset to, pe ja la, aamiaiset pe, la ja su.

Hinta: **295 €** sisältäen matkaohjelman ja ruokailut sekä viisuminhankkimiskustannukset (omalla viisumilla 256 €)

Jos olet kotimajoituksessa, kysy matkan hintaa toimituksesta. Viisuminhankintaa varten pitää täyttää viisuminanomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia sekä kopio voimassaolevan passin kuvasivusta. Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen. Viisuminanomuskaavakkeen voi tilata toimituksesta puhelimitse tai poimia Neva Toursin sivuilta: www.turunnevatours.fi

Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii Neva Tours Oy Turusta

Ilmoittautumiset KURKIJOKELAISEN TOIMITUKSEEN 16.7. mennessä.

Ilmoittautumisia otetaan vastaan tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14, puh. (02)762 2551, 050-5213336
 Ilmoittautuneille postitetaan tarkempi matkaohjelma ennen matkan alkua. Muutokset alustavaan ohjelmaan mahdollisia.

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
 Vuosikerta vain **39 eur.** Tilattuna alle 1,70 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
 tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Lumi – Säätio kokoontui Alavudella

Lumi-Säätion hallituksen vuosikokous pidettiin 20.3. Alavudella. Kokouksessa puhetta johti Kari Rapo.

Mennyttä vuodelta 2009:

Hautausmaataalkoiden yhteydessä laskettiin havuseppeleet Lumivaaran sankarihautausmaan muistomerille, Elisenvaaran pommituksen uhrien muistomerille ja Jaakkimaan sankarihautausmaan muistomerille.

Lumivaaran kirkon "suntiolle" toimitettiin uusi ruohonleikkuri hautausmaiden talkoiden yhteydessä. Kalkille kolmelle Lumivaaran

hautausmaille laitettiin infotaulut, missä kerrotaan hautausmaiden historiasta Suomeksi ja Venäjäksi.

Teetettiin säätiolle MediaScreen. Sen avulla kerrotaan Lumivaarasta ja Lumi – Säatiöstä. Vuoden 2009 tilit tarkastettiin viimeisen kerran niin sanottujen maalikko tarkastajien toimesta. Maailma muuttuu, niin muuttuvat myös pykälät.

Kokousta johti hallituksen puheenjohtaja Kari Rapo.

Tulevaa: Vuoden 2010 toimintasuunnitelmaan kirjattiin, että Lumi – Säätion sepeleet lasketaan kevään

kotiseutumatkan yhteydessä Lumivaaran sankarihautausmaalle ja Jaakkiman sankarihautausmaalle.

Avustetaan: Karjalan – tietokantasäätiota. Harvio seuran kirjahanketta. Peräseinäjoen Kulttuuritalon osuuskuntaa. Lumivaara Perinneyhdistystä Internet sivujen www.lumivaara.fi uudistamista. Etelä-Suomen Lumivaaralaisia Pekka Härkösen elämäkertakirjaa. Hankitaan nimikkotuoli Karjala talolta.

Luottavaisesti suuntaamme katseemme kohti tulevaisuutta vaikka "kirstun pohja näkyy jo". Tosin ei se täyn-

nä ole ollut koskaan. Varallisuutta ei ole ollut paljoa, kun säätio aloitti toiminnan vuosikymmeniä sitten. Näin pitkälle olemme kuitenkin päässeet yli suhdanteiden ja lamojen. Yhä edelleen jatkamme Lumivaaralaisen kulttuurin vaalimista.

Kari Rapo, Lumi-Säätio
 Hallituksen pj/ säätion sihteeri

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. venäläiset
2. v. 1957
3. Ahvenanmaan vaalipiiristä
4. vuodesta 2003
5. 30 vuotta
6. v. 1946
7. Thomas Alva Edison
8. Ähtärissä
9. Sir Edmund Hillary
10. Eiffel-torni

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
 Oikokatu 3, Loimaa
 Avoina: ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
 on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
 Varatuomari
 Julkinen kaupanvahvistaja
 Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
 p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
 AA, VT Jari Heikman
 VT Pia Aulio
 VT Kaarina Nylamo
 Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
 Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

On äitienpäivä

Äitienpäivää vietetään aina näin toukokuussa, juuri kun luonto herännyt on ja on hiirenkorvia puussa. Sinivuokot on kukkaan ehtineet ja on valkovuokkojen vuoro, muuttolinut on kaukaa palanneet kevätsointuja laulelee kuoro.

Oman päivän on äiti ansainnut tuomme laulaen kiitoksemme, miksi usein arjen puuhista muista äitiä kiittää emme. Niin pieni sana tuo kiitos on hyvän mielen se kuitenkin antaa, monet pienet kätöset kuitenkin kukkakimppunsa äidille kantaa.

Ilmielin, kyyneleet silmissä moni äiti ne ottaa vastaan, koko sydämensähän lämmöllä äiti rakastaa jokaista lastaan. Tämä tehtävä äidin tärkeä on juuri häntä varten se suotu siksi jokaiselle meille on äiti parhain varmasti luotu.

Terttu Ketola

Äitejä lämpimästi onnitellen
 Kurkijokelainen